«Камолот»: шаклланиш даври

Ёшлар тўғрисида ғамхўрлик

Нукусда мамлакат Президенти Ислом Каримовнинг республика ёшлари «Камолот» жамғармаси тўғрисидаги Фармони ва Вазирлар Маҳкамасининг мазкур масала юзасидан қабул қилган қарори қандай бажарилаётганига бағишланган йиғилиш бўлди. Унда шаҳар ва туман хокимлари, «Камолот» жамғармаси бўлимлари раислари, муассислар ва ҳомийлар, ўқув юртлари, алоқадор вазирлик ва ташкилотлар раҳбарлари қатнашди.

Йиғилишни Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси Раиси У. Аширбеков бошқарди.

Сўзга чиққанлар бутун мамлакатимиздаги каби Оролбўйи ҳудуди ёшларини ижтимоий ҳимоя қилиш, иш билан таъминлаш, уларнинг куч-ғайратини ватанимиз гуллаб-яшнаши учун бунёдкорлик ишларига сафарбар этиш бўйича муайян ишлар бажарилганини таъкидлашди. «Камолот» жамғармаси Қорақалпоғистон бўлимида икки юзга яқин бошланғич ташкилот фаолият кўрсата бошлади. Шу билан бирга жойларда ёшлар билан ишлашга ҳамон эскича ёндашиш ҳоллари учраётгани, ибратли ташаббус ва тадбирлар етарли қўллаб-қувватланмаётгани, маблағлардан самарали фойдаланилмаётганига эътибор қаратилди.Бу камчиликларни бартараф этиш бўйича аниқ тадбирлар ишлаб чиқилди.

«Камолот» жамғармаси бошқаруви раиси Х. Абдураимов йиғилишда сўзга чиқди.

/ЎзА/

1996 йил — Амир Темур йили

«СОҲИБҚИРОН» — ЎШ САҲНАСИДА

Соҳибқирон Амир Темурнинг 660 йиллик тўйига мамлакатимиз сарҳадларидан ташқарида ҳам қизғин тайёргарлик кўрилмоқда. Хусусан, қўшни Қирғизистонда бу тўғрида ҳукуматнинг қарори эълон қилинди. Унга биноан мамлакат вилоятлари ва туманларида қутлуғ санани ўтказиш ташкилий қўмиталари тузилди. Темир ва темурийлар даври билан боғлиқ турли мавзуларда илмий конференциялар, ижодий кечалар, бахс ва мунозаралар ўтказиш, улуғ бобокалонимиз меросини янада теран ўрганиш юзасидан тадбирлар белгиланди.

Заҳириддин Муҳаммад Бобур номидаги Ўш вилоят ўзбек мусиқали театри ижодий жамоаси яқинда Ўзбекистон халқ шоири Абдулла Ориповнинг «Соҳибқирон» номли тарихий драмасини ўз мухлислари ҳукмига ҳавола этди. Уни таниқли режиссёр Ҳамид Қаҳрамонов саҳнага қўйди.

Асарнинг жамоатчилик кўриги қардош халқ тарихи ва маданиятининг байрамига айланди. Театрга Қирғизистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари Мира Жонкорачева, маданият вазири Чўлпонбек Бозорбоев, Республика Президентининг маданият ишлари бўйича ёрдамчиси Қалиқ Ибройимов, Ўш вилояти ва шаҳри ҳокимлари, жамоатчилик вакиллари, қўшни вилоятлардан келган меҳмонлар йиғилди. Қирғизистонда хизмат кўрсатган маданият ходими Салоҳиддин Умаров Амир Темур ролини катта маҳорат билан ижро этди.

Жамоатчилик кўригида асар муаллифи Абдулла Орипов иштирок этиб, буюк бобокалонимизга кўрсатилаётган эъзоз ва эҳтиром учун миннатдорлик билдирди. Амир Темур меросини синчиклаб ўрганиш, унинг якдиллик ва бирлик борасидаги васиятларига содиқ қолиш ҳар бир Туронзамин фарзандининг муқаддас бурчи эканини таъкидлади.

Янги спектакл соҳибқирон тўйи арафасида Бешкек шаҳрида ҳам намойиш этилади.

А. МЕЛИБОЕВ (ЎзА).

ИЖТИМОИЙ – СИЁСИЙ ГАЗЕТА

Туркистон

1925 йилдан чиқа бошлаган

ЭЛИМ ДЕБ, ЮРТИМ ДЕБ, ЁНИБ ЯШАШ КЕРАК

ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАРИ «КАМОЛОТ» ЖАМҒАРМАСИ ГАЗЕТАСИ

1996 йил 31 июль. Чоршанба.
№ 52 (14350)

Акс-садо

ФАҚАТ ЯХШИЛИК ҚОЛАДИ

Эртасига, истиқболига ишонган ҳалқ ҳеч қачон кам бўлмайди. Атиги 4-5 йил аввал «Ўзбекистонда ҳаёт кескин ўзгаради. Улкан машина заводи қурилиб, ишга тушади, ғалламиз мўл-кўл бўлади» деган сўзларга биров ишониб, биров ишонмасди. Шукрки, бугун қўл етмасдек туюлган ўша орзу-ниятлар амалга ошиб, мустақил мамлакатимиз тараққиёт сари дадил одимламоқда. Куни кеча Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Вазирлар Маҳкамаси мажлисида юрт истиқболини ўйлаб қилинаётган саъй-ҳаракатларнинг самараси ҳақида гапириб, шундай ёрқин далилларни айтиб ўтди: «Деҳқонларимизнинг фидокорона меҳнати туфайли ҳозирги кунда Республика бўйича 1 млн. 820 минг тонна ғалла, жумладан, 1 млн. 700 минг тонна буғдой тайёрланди. Шуни айтиш керакки, ўтган йилнинг шу муддатига нисбатан бу йил ғалла 100 минг тонна, буғдой эса 200,0 минг тонна кўп тайёрланди».

Ватанимиз чиройи кундан-кунга очилиб, яшнаб боришида қалби эзгу орзуларга тўла меҳнаткаш халқимизнинг алоҳида ҳиссаси бор. Биз бу ўзгаришларни ўз кўзимиз билан кўриш мақсадида Зангиота тумани ҳудудида жойлашган Ўзбекистон қишлоқ хўжалик Фанлар академиясига қарашли «Эркин» илмий ишлаб чиқариш фирмаси фаолияти билан танишиб, бунга яна бир бор амин бўлдик. Хўжаликнинг 600 гектар суғориладиган ери бўлиб, давлатга гўшт, сут сотиш билан бирга маккажўхори ва энг асосийси, буғдой уруғи етказиб беришга ихтисослашган экан.

Эскилардан қолган бир гап бор: «раҳбар тадбиркор чиқса, қўл остидагилар меҳнатида унум, ҳаётида ҳаловат бўлади». Фатхулла Саидов «Эркин» илмий ишлаб чиқариш фирмасига Бош директор этиб тайинланганида хўжалик давлатдан, қолаверса, ташкилот ва корхоналардан анча миқдорда қарз эди. Ишчиларга ойлик бериш масаласи муаммога айланганди. Янги раҳбар ишни аввало оилавий пудратга катта эътибор беришдан бошлади. «Ҳар бир одам оиласининг тинч-тотувлиги ва дастурхонининг тўкинлигини қандай ўйласа, раҳбар киши жамоанинг даромади, ходимларининг яшаш шароитлари ҳақида ундан кўпроқ қайғурмаса бекор», дейди Фатхулла ака. Яширишнинг нима кераги бор, ишлайдиган одам биринчи галда кўпроқ маош олишни, яхшироқ яшашни ўйлайди. Агар шу икки масала ижобий ҳал этилса, қолган ҳамма ишлар кўнгилдагидек бўлади. Президентимиз таъкидлаганларидек, «кучли ижтимоий сиёсатнинг муҳим роли шундаки, у халқимизга ислоҳот шунчаки ислоҳот учун эмас, балки авваламбор халқ манфаатлари учун ўтказилмоқда, деган ишонч бахш этади».

Дарвоқе, бугун «Эркин» илмий ишлаб чиқариш фирмасининг ҳисоб рақамида уч миллион сўмдан зиёдроқ маблағ бор. Давлатдан ва бошқа корхона, ташкилотлардан қарзларини аллақачон узган. Хўжалик деҳқонлари учун бу йил жуда сербарака келди. 200 гектар ерга экилган «Санзар-7», «Элита» навли буғдойдан ўртача гектарига 40 центнердан ошириб ҳосил олинди. Ҳосилнинг 740 тоннаси сараланиб, Тошкент шаҳар дон маҳсулотлари ҳиссадорлик жамиятига уруғлик ҳисобида топширилди. 60 тонна сараланган буғдой эса хўжаликнинг ўзида уруғлик сифатида олиб қолинди. Қайта-қайта саралашлардан чиқитга чиққан 100 тонна ғалла хўжалик аъзоларига булиб берилди.

— 15-20 кун муқаддам бошоқлари белга уриб турган ғалазорларимиз ўрнига бугун маккажўхоризорлар қад ростлаб қолди, — дейди хўжалик Бош директорининг илмий ишлар бўйича муовини, Ўзбекистон қишлоқ хўжалик фанлари академияси мухбир аъзоси, профессор Массино Игорь Всеволодович. — Бу йил ўтган йилдагига нисбатан 40 гектар кам ерга экин экдик. Аммо ҳосилдорликни кескин оширишга муваффақ бўлдик. Соф даромад ўтган йилдагидан икки баробар кўп булиши кутиляпти. Илмий соҳада ҳам ишларимиз қизғин. Изланишларимиз самараси ўлароқ «Ўзбекистон—306» маккажўхори навини яратдик. Бу навнинг афзаллиги шундаки, буғдойдан бўшаган ерларда ундан бемалол 70-80 центнер ҳосил олиш мумкин.

Ҳар бир жамоада илғор ва қолоқлар бўлиши табиий. Аммо «Эркин»да ҳамма илғор экан. Буни хўжалик аъзолари билан қилган қисқача суҳбатимиз ҳам тасдиқлаб турибди.

Шуҳрат ИСКАНДАРОВ, 2-бригада бошлиғи:

— Бригадамиз аъзолари 11 кишидан иборат. Бу йил 15 гектар майдонга буғдой экиб, ҳар гектаридан 42 центнердан тозаланган, сара уруғлик ҳосил олдик. Даромадимиз ҳам шунга яраша юқори бўлди. Айни пайтда август бедаси учун ерларни тайёрлаяпмиз.

Ҳабибулла НОРБОЕВ, 6-бригада бошлиғи:

— Бизнинг жамоамиз асосан буғдой, маккажўхори ва бедага ихтисослашган. Худога шукр, ғалладан олган ҳосилимиз ёмон бўлмади. Мустақил диёримизнинг ғалла мустақиллигига ўзимизнинг камтарона ҳиссамизни қўшганимиздан мамнунмиз.

Маҳмуд ХОРУНОВ, механизатор:

— Мана шу хўжаликка келиб, иш бошлаганимгаям 30 йил бўлибди. Эҳе, бу орада қанча сувлар оқиб ўтмади дейсиз. Қийин, оғир шароитларда ҳам ишладик. Кўксимизга истиқлол шабадаси тегиб, меҳнатимизнинг самарасини кўрадиган кунларга етдик. Очиғини айтсам, баъзан эҳтиёт қисмлар етишмай қолади. Бироқ руҳимни туширмайман. Ахир, юртимизда «УзДЭУ авто» ўзбек — корейс қўшма корхонаси базасида миллий автомобилсозлик саноатига асос солингани ҳазилакам иш бўлмади. Бу билан айтмоқчиманки мамлакатимиз тез йиллар ичида техника ватанига айланиб, биз механизатор, ҳайдовчиларнинг мушкули батамом кушод бўлади. Бу эса ислоҳотлар ўз мевасини бераётганидан далолатдир.

Рихсивой ОМОНОВ, чорвачилик мажмуи бригадаси бошлиғи:

— Пешқадам хўжаликнинг чорвадорлари ҳам илғор булиши шарт. Ҳамма ўз ишига сидқидилдан ёндашса, қолоқлик ҳақидаги гаплар ортиқча. Фермамизда 890 бош қорамол бор. Давлатга ўз вақтида сут, гўшт маҳсулотлари етказиб бериб турибмиз. Бу йил гўшт топшириш йиллик режани ярим йилда 150 фоиз қилиб, яъни давлатга 64 тонна гўшт сотиб, муддатидан анча илгари адо этдик. Шароит яхши бўлгани учун иш унуми ҳам, сифати ҳам юқори. Озодалик ва меҳнат интизомига қатъий риоя қиламиз.

Ҳамма замонларда ҳам мададга муҳтож кишилар бўлган ва уларга рағбат назари билан қараш инсонийликнинг энг олий сифатларидан саналган. Бугунги кунда ҳам кўплаб хайрли ишларнинг йўлга қўйилиши одамлардаги меҳр-мурувват, саховат ва шафқат ҳисларининг уйғунлашувидан далолат беради. Иқтисодий бақувват хўжалик сифатида «Эркин» илмий ишлаб чиқариш фирмаси ҳам хайрли ишлардан четда тургани йўқ.

— 9,5 чақирим ерга қувур тортиб, хўжалигимиз ҳудудига кирадиган Қаҳрамон, Тариқтешар, Туркистон қишлоқлари аҳолисини ичимлик суви билан таъминладик, — дейди хўжалик касаба уюшмаси раиси Зойир Зуфаров. — Ўз ҳисобимиздан амалга оширилган бундай қурилишлар бир талай. 3 чақирим йўлга асфальт ётқиздик, 2 чақиримга яқин газ қувури ўтказдик. Қурилиш ва Эркин маҳалласига артезиан қудуғи қазиб бердик.

Баъзан биз катталар болаларимиздан ақлли бўл, аълочи бўл, деб талаб қиламиз, лекин уларга етарли амалий ёрдам кўрсатмаймиз. Ахир компьютер асрига қадам қўйяпмизу, ўғил — қизларимиз хароба боғчаларга қатнаса ярашадими? Шуни ҳисобга олиб, 140 ўринли замонавий кўринишдаги болалар боғчаси қурилишига бош-қош бўлдик. Бундан ташқари хўжалигимиз учун янги идора биноси, 300 тонна маккажўхори уруғини саралаб, қайта ишлайдиган завод ва техник сарой қурилиб, ишга тушди.

Хўжалигимиз катта маданий-маиший хизмат тармоғига эга бўлди. Яқинда 5 та гузар қурилишини якунладик. Ҳар бир гузарда сартарошхона, пойафзал таъмирлаш устахонаси, новвойхона, ошхона, кундалик харид моллари дўкони, енгил машиналарга техник хизмат кўрсатиш сервиси ва бошқа маиший хизмат шаҳобчалари ишлаб турибди. Ёшларимизнинг соғлом, баркамол бўлиб ўсишлари учун бир қатор спорт тўгараклари очилган. Туман футбол биринчилигида «Эркин» ва «Орзу» жамоаларимиз қатнашаётганлиги қувончли ҳолдир. Кўплаб ёшларимиз таэкван-до, каратэ бўйича республика мусобақаларига қатнашиб, фахрли ўринларни қўлга киритишяпти.

— Рақамларни қалаштириб, чарчатиб қўйган бўлсак узр, — дея ҳазиллашди хўжалик бош иқтисодчиси Рамзиддин Абдуллахўжаев. Сўнгра жиддий тарзда сўзини давом эттирди. — Рақамлар муҳим эмас, уларнинг ортида турган инсонлар тақдири муҳим. Ўзбекчилик, бир-биримизнинг қувончу ташвишларимизда ярамасак, неча пуллик одам бўламиз. Ўтган йили 6 нафар кам таъминланган йигитларимизнинг уйланиш тўйини ўтказиб бердик. Уй-жой, кўрпа-тўшагигача кетган маблағни хўжалигимиз ҳисобидан ажратдик. Бултур 3 нафар мўмин мусулмон муборак Умра сафарини ўтаган бўлса, бу йил яна 8 нафар кишини шундай сафар ҳаражатларини кўтаришни мўлжаллаяпмиз. Фахрийларимиз ҳам эътиборимиздан четда қолмаяптилар. Тез-тез уларнинг аҳволидан хабар олиб турамиз. Бу дунёда ҳар бандадан фақат яхшилик қолади.

Хўжалик ҳаёти билан танишиб, уларнинг ютуқларидан кўнглимиз тўлиб, қайтарканмиз, аҳилликда ҳикмат кўп эканлигига иймон келтирдик. Кимки келажакни ўйлар экан, бугун босаётган қадамини эзгулик сари йўналтириши лозим. Зеро, ота- боболар ҳар ким экканини ўради, деб бежизга айтмаганлар.

Р.СИРОЖИДДИН, «Туркистон» мухбири.

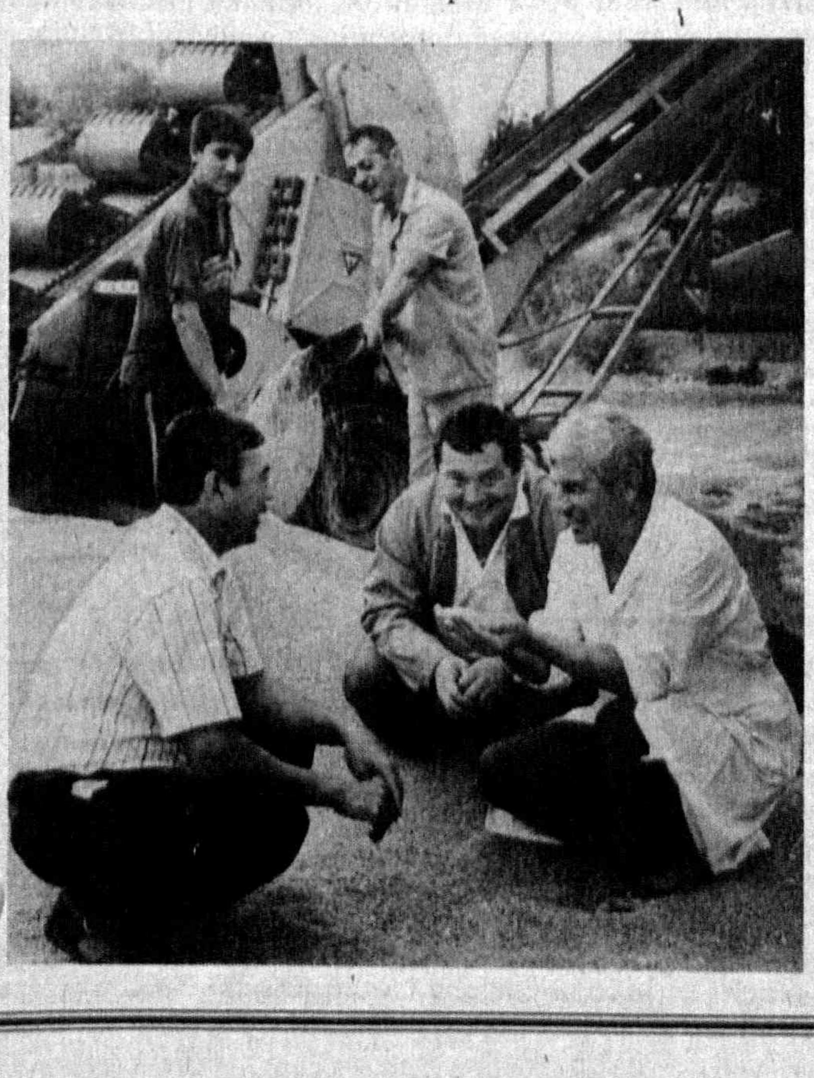

СУРАТЛАРДА: 1. Хўжалик раҳбари Фатхулла Саидов бригадир Илҳом Бегматов билан (юқорида) ҳосилни кўздан кечирмоқда. 2. Профессор Игорь Массино, иқтисодчи Рамзиддин Абдуллахўжаев ва бригадир Шуҳрат Искандаровлар хирмонда. 3. Илғор механизаторлар: Қаюм Юнусов ва Маҳмуд Хорунов.

Суратчи: Козим Ўлмасов.

Самарқандда суратга олинмоқда

«Ўзбектелефильм» студияси Буюк Соҳибкирон таваллудининг 660 йиллигига бағишлаб «Амир Темур» бадиий-публистик фильм яратишга киришди. Бу ҳужжатли картинанинг дастлабки лавҳалари Самарқандда суратга олинмоқда. Бундан кейин ишлар Самарқанд ва Қашқадарё вилоятларининг тарихий гўшаларида давом эттирилади.

Самарқанд телевизион ижодий уюшмаси ҳам юбилейга атаб Амир Темурнинг ҳаёти ва фаолияти тўғрисида етти қисмдан иборат фильмни суратга олмоқда. Унинг бир неча қисми ҳозирдаёқ суратга олинди. Киноижодкорлар шу мақсадда Шаҳрисабз шаҳри, Қозоғистон, Эрон ва Туркияда сафарда бўлди.

Х. ШУКУРОВ ЎзА мухбири.

Бирни кўриб шукр қил...

ҲЕЧ КИМ ЁРДАМ БЕРМАБДИ

Кеча Навоий кўчасидаги омонат банки шахобчасида шундай воқеага гувоҳ бўлдим. Индексацияланган маблағини олиш учун навбатда турган кишилардан бири «Аргументи и факти» газетасининг 30-сонини варақлар эди. Бир вақт у атрофидагиларни эътиборини ўзига қаратди.

— Мана бу газетада «И помошник не поможет...» сарлавхали мақола чиқибди, — деди у. — Унда ёзилишича, бир пайтлар ноҳақ қатағон қилинган, очлик ва мухтожликдан азобланган 66 ёшли нафақахўр Россия Президенти девони ходими ҳузурига шикоят билан келибди. Вақтингларни олмаслик учун мақоланинг айрим жойларини ўқиб берайми?

Бу таклиф кўпчиликка мойдек ёқди.

— Нафақахўр ва амалдор ўртасида шундай суҳбат бўлибди: — деди у ва газетанинг ўзи белгилаган жойларини ўқий бошлади: — «Мен айбсиз қатағонга учраган эдим. Энди очликдан ўлишим мумкин. Омонат банкидаги компенсация қилинган пулимни олишга ёрдам берсангиз.

— Бу асло мумкин эмас: Фармонга мувофиқ, ҳозир фақатгина 80 ёшдан ўтганларга тўлов беряпти. Сиз ҳали ёшсиз!

— Менинг бу ёшга етишим қийин. Айниқса, пулсиз. Олаётган пенсиям бир бурда нону, қайноқ сувга базур етяпти. Витаминлар ва дори-дармонга умуман етмаяпти. Бунинг устига ногирон бўлсам. Машаққатли ўтмишимни инобатга олиб, Президентга илтимосимни етказсангиз. Зора...»

— Газета жуда тўғри ёзибди, — деди олтмиш ёшларни қоралаган, ўзини қурувчи инженер деб таништирган Нина Николаевна Чернова. — Ҳақиқатда ҳам Россияда индексацияланган омонат пуллар фақат саксон ёшдан хатлаганларга беряпти. Кеча синглим Светлана телефон қилувди. У ҳам эндигина эллик ёшдан ўтгани учун банкдан пулини ололмабди. У саксон ёшга етаманми, йўқми, пешона тери билан топилган пулимни ололмай қоламан шекилли, деб зорланди. Мен унинг гапидан ташвишланиб, бугун банкка келгандим. Ҳайрият, бизнинг мамлакатда бундай чеклашлар йўқ экан. Пулимни осонгина олдим.

Нина Николаевнанинг сўзларини унинг ҳамкасби Вера Михайловна Григорчук ҳам тасдиқлади:

— Ўзбекистонда бўлаётган ўзгаришларнинг моҳиятини бошқа давлатлардаги воқеаларга солиштирибгина чуқурроқ тушуниш мумкин экан. Бизнинг давлатимизда омонат банкидаги индексация қилинган маблағларни тарқатишда ҳеч қандай чеклашлар йўқ. Ҳамма — ёши, миллати ва ирқидан қатъий назар бир хил имтиёз ва енгилликларга эга.

— Ҳақиқатда ҳам бошқа мамлакатлардаги ҳаёт билан ўзимизнинг турмушимизни таққослаб, мустақиллигимизнинг ҳақиқий моҳияти, унинг неъматларини тушуняпмиз, — дейди Тошкент матбаа комбинати ходими А. Солиҳов.

Навбатим ҳам етиб келди. Шайхонтохур туманидаги халқ банки 3627/033 шахобчаси мудираси Фарида Тўламетова навбатда турганларнинг мулоҳазаларини гўё якунлагандай шундай деди:

— Кунига юзлаб мижозларга хизмат қиламиз. Бу ерга келаётган ҳар бир омонатчи Президентимизнинг «Аҳолининг омонатларидаги ва давлат суғуртаси бўйича пул маблағларини индексация қилиш тўғрисида»ги Фармони Ўзбекистондаги ҳар бир фуқаронинг ҳуқуқлари ва манфаатларини ҳимоя қилишга қаратилганини таъкидлаб, бундан бениҳоя мамнун эканликларини изҳор қилишмоқда.

А. ҚОДИРОВ.

«Туркистон — умумий уйимиз»

ТАЪЛИМ ТИЗИМИДА ЯНА БИР ҚАДАМ

Яқинда Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги ва Республика таълим маркази ташаббуси билан «Туркистон — умумий уйимиз» (Ўзбекистон, Қозоғистон, Қирғизистон, Тожикистон ва Туркманистон) халқаро симпозиуми бўлиб ўтди. Симпозиумни Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирининг биринчи ўринбосари Йўлдош Саиджонов очди. Унда тарих фанлари номзоди, тожик миллий маркази раиси Тўхтамурод Набиев, ёзувчи, қирғиз миллий маркази котиби Турсунбой Адашбоев, ЎзФА мухбир аъзоси Абдулаҳад Муҳаммаджонов, тарих фанлари номзоди Ҳайдарали Узоқов ва Республика таълим маркази директори ўринбосари Каримжон Норматовлар маъруза қилдилар.

Элимизнинг суюкли шоираси Турсуной Содиқованинг марказий Осиё халқлари ўртасидаги абадий дўстликни янада ривожлантириш ҳақидаги дил сўзлари барчага бирдай манзур бўлди. Таълим Маркази ҳузурида ташкил этилган «Зиёкор» дастаси хонандаларининг қардош халқлар тилларида айтган қўшиқлари катта олқишларга сазовор бўлди. Ўтказилган тадбир таълим соҳасида яна бир катта қадам бўлди дейиш мумкин.

Мухтасархон КАРИМОВА.

Ислоҳот ва мактаб

АЭРОКОСМИК МАКТАБ:

ФАЗОГА ДАСТЛАБКИ ҚАДАМЛАР ТАШЛАНМОҚДА

— Ҳалқаро Аэрокосмик мактабида дастлабки машғулотлар бошланди. Уни бир неча жамоа ташкил этган. Улар орасида Ўзбекистон космик тадқиқотлар давлат агентлиги ҳамда «Коинот» илмий ишлаб чиқариш бирлашмаси бор. Мактабда Ўзбекистон, Қозоғистон, Қирғизистон ва Россиядан, шунингдек Малайзия, Покистон ва Туркиядан келган 60 нафарга яқин ўқувчи таҳсил олмоқда.

Болалар икки ҳафта мобайнида Ўзбекистондаги космик тадқиқотларнинг ривожланиши ҳамда истиқболлари ҳақида тушунча олгач, жаҳон фани ва амалиётининг бу соҳада эришган ютуғлари билан танишади. Машғулотлар кенг қамровда олиб борилади — уларда илм-фан асосларидан тортиб, мамлакатимиз халқ хўжалигини ривожлантиришга бевосита алоқаси бўлган энг долзарб масалаларгача қамраб олинади. Коинот тадрижи, фазогирларни танлаб олиш ва тайёрлаш тамойиллари, халқ хўжалигида космик технологиялардан фойдаланиш ҳамда космик фазони тадқиқ этиш масалалари ҳам чуқур ўрганилади.

Машғулотларни нафақат республикамизда, балки қўшни мамлакатлардан ҳам таклиф этилган академик, профессорлар ҳамда бошқа малакали мутахассислар олиб боради. Бу ерга космонавт-учувчилар В. Жонибеков, В. Ляхов, Ю. Маленченко, синовчи-учувчи С. Шариповнинг ҳам келиши ҳақидаги хабар ёш тингловчиларда жуда катта қизиқиш уйғотди.

Болаларни амалий машғулотлар ҳам кутмоқда. Улар «Экипаж» деб аталган гурухларга бўлиниб, ҳар бир гурух алоҳида вазифани бажаради. Ёш конструкторлар копьютер ёрдамида танлаб олинган мавзу бўйича битта лойиҳани бошидан охиригача, яъни масалан, космик бўшлиққа чиқишнинг экологик хавфсиз тизимини яратиш имкониятини хисоблаб чиқиши ёки орбитал станция, сайёралар аро учадиган кемалар лойиҳасини тайёрлаш лозим булади. Ҳозирги замоннинг энг долзарб мавзуларидан бири — сайёрамизда экологик мувозанатни қўллаб-қувватлаш ҳам эътибордан соқит қилингани йўқ. Бу муаммо ҳам мактаб ўқувчилари ҳал этадиган вазифалар қаторига киритилган.

Машғулотлар сўнгида имтиҳон булади. Унда лойиҳалар ҳимоя қилибгина қолмай, ўқувчиларнинг амалий ютуқлари ҳам бевосита намойиш этилади. Болаларнинг ўзи аэродинамика асосида яратган ракеталар, самолётлар, ғаройиб варраклар моделлари учирилади. Ғолибларни қимматбаҳо мукофотлар кутмоқда. Уларнинг ҳар биттаси махсус диплом ва ёдгорлик совғаси олади.

— Ҳалқаро ёзги аэрокосмик мактаб саккиз йилдан бери ишлаб турибди, — дейди «коинот» илмий ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош директори, ҳалқаро муҳандислар академияси академиги Ш. ВОҲИДОВ ҳомийларимиз ҳар доимгидай бу гал ҳам бизни яхши қўллаб қувватлашди. Бу йил «Ўзбекистон ҳаво йўллари» миллий авиа компанияси, республика ёшлари «Камолот» жамғармаси, «Фотон» илмий ишлаб чиқариш бирлашмаси, «коинот-сервис» фирмаси ҳамда республикамизнинг бир қанча давлат ва жамоат ташкилотлари шунингдек хусусий корхоналар ишимизга катта ёрдам берди.

Маълумки, мамлакатамизга илм-фаннинг турли соҳасида жахон талабларига жавоб берадиган, илғор технологияни барпо эта оладиган юксак малакали мутахассислар керак. Биз ҳар йили ўтказадиган ҳалқаро аэрокосмик мактаб машғулотларини ташкил этиш борасидаги саъй-ҳаракатларимиздан мақсад ҳам ана шунга эришишдир. Бу ерда болалар янги технолагияларни лойиҳалаш ва ўзлаштириш асосларини ўрганади, уларда янги тафаккур тарзи камол топади, ҳар қандай илмий ва техник вазифани ҳал этишда ўзига хос ёндашув усуллари ўзлаштирилади. Улар бу ерда эгаллаган билимларини кейинчалик ўз фаолиятининг турли соҳасида қўлланиши мумкин. Ўтган йилларда ташкил этилган машғулотларда тахсил олганларнинг кўпчилиги ҳозир турли соҳаларда конструктор, технолог бўлиб ишламоқда, техник олий ўқув юртларида таълим олмоқда.

Мактабимиз бугунги кунда жуда машхур булиб кетган. Буни рақамларнинг ўзи исботлаб турибди. Аэрокосмик мактабда таҳсил олишни истаган 1300 номзоддан республикамизда ҳалқ таълими вазирлиги таклиф этган тест асосида атиги 20 нафар бола танлаб олинди. Тингловчилар сафидан ўрин олган бошқа болалар авиа ва ракета моделчилиги бўйича ўтказилган республика мусобақаларининг голиблари, ўтган йилларда ўтказилган машғулотларимизнинг совриндорлари, хориждан келган ўқувчилардир. Биз мактабимизда машғулотлар бошланишини республикамиз мустақиллигининг беш йиллигига бағишлаганимиз бежиз эмас. Келажак авлод улкан салоҳиятга, ўзига хос кучли қудратта эга. Бу салоҳият ва қудратни ватанимизнинг гуллаб-яшнашидек буюк ишга, унинг иктисодиётини кутаришга сарфлашга йўналтиришимиз зарур.

А. ИВАНОВА, ЎзА мухбири.

ИМКОНИЯТГА ЯРАША ИШЛАЙЛИК

1

Хабар қилганимиздек, Наманганда Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1996 йил 17 апрелдаги «Ўзбекистон Республикаси ёшларининг «Камолот» жамғармаси тўғрисида»ги Фармонини бажариш юзасидан жамғарма бўлимлари иш фаолиятининг йўналишларини белгилашга доир минтақавий семинар-кенгаш бўлиб ўтди.

Жамғарманинг Андижон, Наманган ва Фарғона вилоятлари ҳамда туман бўлимлари раислари, ўринбосарлари иштирокидаги анжуманда вилоят ҳокими Б.Рапиғалиев сўз олиб, амалга оширилаётган ислоҳотлар, «Камолот» жамғармасининг вилоят бўлимини ҳокимлик томонидан қўллаб-қувватланаётганлиги хусусида тўхталиб, қатнашчиларни табриклади.

Семинар иштирокчилари Ўзбекистон ёшлари «Камолот» жамғармаси бошқаруви раисининг биринчи ўринбосари М. Қирғизбоевнинг «Камолот» жамғармаси вилоят, шаҳар, туман бўлимлари ва жамоатчилик марказларининг ёшларни миллий истиқлол ғоялари руҳида тарбиялаш, жамғарманинг ташкилий-услубий ишларини такомиллаштиришга доир дастурий мақсадларни амалга ошириш юзасидан тавсиялар» ҳақидаги маърузасини тингладилар. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси иқтисодий ислоҳотлар ва тадбиркорликни ривожлантириш қўмитасининг раиси, Олий Мажлис депутати А. Йўлдошев «Республикада ёшлар тадбиркорлигини шакллантириш ва ёш тадбиркорларни қўллаб-қувватлашга оид», Ўзбекистон Вазирлар Маҳкамасининг хотин-қизлар билан ишлаш бўлими мудири, педагогика фанлари доктори, профессор О. Мусурмонова «Юксак маънавият— келажак пойдевори», Ўзбекистон Касаба уюшмалари федерацияси кенгаши инсонпарварлик ва ёшлар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш бўлими мудири А. Муҳаммаджонов «Ёшларни соғломлаштириш ва бўш вақтларини мазмунли ўтказиш юзасидаги тавсиялар»га тўхталиб, ўз мулоҳазаларини билдиришди. Наманган вилоят мудофаа ишлари бошқармаси бошлиғининг биринчи ўринбосари Ў. Қўлдошев «Ватан ҳимояси— шарафли бурчдир», Наманган вилоят ҳокими спорт ва жисмоний тарбия қўмитасининг раиси Ш. Қорабоев «Соғлом авлод учун кураш — барчанинг иши» мавзуидаги фикр-мулоҳазалари билан ўртоқлашдилар.

Семинар-кенгашда жамғарма бўлимлари иш фаолиятининг йўналишларини белгилашга доир қизғин савол-жавоблар бўлиб, фикр алмашилди.

Анжумандан сўнг «Туркистон» газетаси таҳририяти Фарғона водийси фаоллари билан давра суҳбати ўтказди. У жамғарманинг ёшларни миллий истиқлол ғоялари руҳида тарбиялаш, ташкилий-услубий ишларни такомиллаштириш масалаларига бағишланди. Суҳбатни жамғарма бошқаруви раисининг биринчи ўринбосари М. Қирғизбоев бошқарди. Шаҳар, туман бўлимлари раислари, ўринбосарлари ўзларини ўйлантираётган масалалар юзасидан очиқ, дадил фикр-мулоҳазаларини айтишди. Шу боис Жамғарма таянч бўғини фаолларининг ёшларга хос жўшқинлиги, ёниб яшашга интилаётганликлари бизни мазкур давра суҳбатини ўтказишимизга туртки берди. Дастлабки қўйган қадамлари ҳақида тўлиб-тошиб гапирган суҳбатдошларимиз жамғарманинг жамоатчилик марказида, шаҳар, туман, вилоят хусусан, республикадаги нуфузини, таъсирини ошириш юзасидан берган саволларимизга ўз жавобларини бир-бирларидан фарқли тарзда ифодалашди.

МУҚИМЖОН ҚИРҒИЗБОЕВ,

«Камолот» жамғармаси бошқаруви раисининг биринчи ўринбосари:

— «Камолот» жамғармаси миллий истиқлолимиз шарофати ва Президентимизнинг ёшларга кўрсатаётган ғамхўрлиги ҳамда мурувватининг амалдаги натижасидир. Жамғарма ва унинг тизимлари ёшларимиз маънавиятини юксалтириш, миллий мустақиллигимизни мустаҳкамлаш, ўтиш давридаги ислоҳотларда ёшларимиз иштирокини кенг таъминлаш каби мақсадларни амалга оширишга йўғрилган.

Ташкилотимиз энг аввало кўп жойларда ўз ҳолига ташлаб қўйилган, стихияли ёшлар ҳаётини онгли ҳаракатга айлантиришдек ташкилий барқарор муҳитни барпо этади. Қолаверса, жамғарма фаолиятига тортилган ёшларимизнинг меҳнати, ижоди, истеъдоди ва бошқа яратувчилик манбаалари муштарак бўлиб, мамлакатимизнинг келажак равнақи учун борлиғича ўз куч ва имкониятларини сарфлашга имкон беради.

Ҳар қандай ислоҳотлар ҳам ўзида фуқароларнинг интилишлари, эҳтиёжлари ва манфаатларини ифодалай олгандагина, у бутун халқнинг яратувчилик қудратини ўз ривожи учун сарфланишига эриша олади. Ёшлар олами билан ислоҳотлар натижалари ўртасидаги ўзаро манфаатдорлик, ёшлар эҳтиёжлари, орзу-умидлари билан ҳукуматимиз фаолиятидаги ўзаро уйғунлик жамғармамиз воситасидагина амалга ошириш мумкин эканлигига бугун ҳар бир йигит ва қиз амин бўлмоқда.

Бугунга қадар ҳар бир туман ва шаҳарларда жамғармамизнинг бўлимлари очилди. Тез кунларда ҳар бир ўқув юртида, маҳаллада, меҳнат жамоаларида жамғармамизнинг жамоатчилик марказлари ташкил этилади.

Бугунги давра суҳбати иштирокчилари ўтган уч ойлик шаклланиш давридаги ўз ютуқлари, юз тутган муаммолари, уларни ҳал қилишнинг илк тажрибалари ҳақида фикр билдирсалар, суҳбатимиз фойдадан ҳоли бўлмас эди.

РОЗА УСМОНОХУНОВА,

«Камолот» жамғармаси Қўрғонтепа туман бўлими раиси:

—Шу кунга қадар туман ҳокимлиги, «Соғлом авлод» жамғармаси ҳамда бошқа жамоат ташкилотлари билан

2

ҳамкорликда иш юритиб келаяпмиз. Айтмоқчи бўлганим, бугунги кунда бизни ўйлантираётган, қийнаётган муаммолар жамғармани янада дадил оёққа туришини талаб қилаяпти. Масалан, ёшларни иш билан банд қилиш, уларга янги-янги иш жойларини ташкил этиш лозим. Албатта, катта шаҳарларда қишлоқларга нисбатан ёшларга шароит етарли. Чунки улар замонавий техникалар билан таъминланмоқда. Қишлоқларда эса ҳали бу борада айтарли гап йўқ. Шу боис ҳам биз кўпроқ дала ва уйини билаётган, баъзан бўш вақтларини бефойда ўтказаётган қишлоқ ёшларини маданий ҳордиқ чиқаришларига, турли тадбирларда фаол иштирок этишларига шароит яратишга ҳаракат қиляпмиз. Уларда «Камолот» га нисбатан ишонч, қизиқишни уйғотиш бош вазифамизга айланган. Бинобарин, бу борада дастлабки тадбирларни ўтказдик ҳам. Айни кунда истиқлолимизнинг 5 йиллиги ҳамда Амир Темур таваллудининг 660 йиллигига бағишлаб жамоатчилик марказлари ўртасида танлов ўтказиб, тенгдошларимиз қалбида юртга меҳр-муҳаббат, миллий ғурурни шакллантиришни мўлжаллаяпмиз...

УЛУҒБЕК ИСЛОМОВ,

«Камолот» жамғармаси Булоқбоши тумани булими раиси:

— Кечирасиз Розахон, танлов ҳақида гап очганлигингиз айни муддао бўлди. Нуфузни, таъсирни оширишда ўз навбатида танловнинг ҳам ўрни катта. Масалан, республикамиз бўйлаб «Ҳамшира-96» кўрик-танловлари ўтказилганлиги кўпчиликда, хусусан тиббиёт соҳасидагиларда, айниқса катта таассурот қолдирди. Демак, мана шундай танлов ёш ўқитувчилар, мактабгача тарбия муассасалари ходимлари ўртасида ҳам Республика миқёсида ўтказишни жамғарма ўз қўлига олиши керак. Шунда мамлакатимиздаги ҳар бир мактаб, институтда «Камолот»нинг таъсири, кучи, нафаси сезилади ва сафимиз янада кенгаяверади.

БОТИР БОЙБОБОЕВ,

«Камолот» жамғармаси Тўрақўрғон тумани бўлими раиси:

— Танловнинг ўтгани яхши. Бироқ жамғарма танлов ёки бошқа тадбирлар билан ўралашиб ҳам қолавермаслиги керак, менимча. Туман бўлимларининг раислари асосан қишлоқ ёшлари билан ишловчи етакчи бўлганлиги туфайли уларга амалий-услубий қўлланмалар, тавсиялар зарур. Ташкилий-услубий иш тажрибани тезроқ эгалламасдан туриб нуфузни ошириш қийин кечади. Бугунгидек семинар-кенгашни вилоят миқёсида ҳам тез-тез ўтказиб турилса, унда чет эллик ёшларнинг иштирокини таъминланса жуда яхши бўларди. Фикр алмашув вақти-вақти билан бўлиб турса, анча тажриба тўплашга эришамиз.

ҚОБИЛЖОН ТОШБОЛТАЕВ,

«Камолот» жамғармаси Марҳамат тумани бўлими раиси:

— Назаримда жамғарма фаолиятининг қандай бўлиши — бизларнинг, қолаверса, барча ёшларнинг жўшқин ҳаракати, ташаббускорлигига боғлиқ. Ҳозирда 28 та жамоатчилик марказини ташкил этган бўлсак, деярли барчасига ёшларнинг ўзлари ихтиёрий равишда киришди. Қувонарли томони шундаки, Президентимизнинг, Вазирлар Маҳкамасининг ворислар тақдири учун жиддий қайғураётганлигини дилдан ҳис этган аксарият ёшларимиз жамоатчилик марказларини маблағ билан таъминлашни ўз зиммаларига олишди.

Тенгдошларимиздаги мана шундай ташаббускорлик туфайли жамғарма қошида битта агрофирма ташкил этдик. Марҳамат ип-йигирув ҳиссадорлик жамиятининг амалий ёрдами туфайли агрофирма қошида тикувчилик цехи фаолият кўрсата бошлади. Туман ҳокимлиги жамғарманинг фаолиятига кенг эътибор қаратиб, қўллаб-қувватламоқда. Ишни қандай юритиш, мавқени кўтариш бизнинг, жамоатчилик марказидаги фаолларимизнинг саъй-ҳаракатига боғлиқ.

НАСИБА ЖЎРАЕВА,

«Камолот жамғармаси Наманган шаҳар бўлими раиси:

— Сиз тўғри таъкидладингиз. Амалий ҳаракатгина жамғарманинг фаолиятини белгилайди. Биз июль ойида 30 та жамоатчилик марказини ташкил этдик. Ҳозир ташкилот ва муассасаларда суҳбат, мулоқотлар ўтказиб боряпмиз. Ҳаракатларимиз зое кетмай турса, шу ойнинг охирига қадар 73 та жамоатчилик маркази тузамиз. Жамоатчилик марказидаги фаолларимиз кўмагида маҳаллаларда, аҳоли зич жойларда ҳам худди шундай таянч бўғинларини ташкил этмоқчимиз. Агар жойларда кўплаб жамоатчилик марказларини ташкил этиб олсак, жамғарма нуфузини, таъсирини ошириш бирмунча енгиллашади. Боиси улар катта куч, катта вазифанинг уддасидан чиқишади. Тасаввур қилинг: маҳалла гузарлари, чойхоналарда бизларнинг вакилларимиз, фаолларимиз ҳар қандай жиноятнинг олдини олиш, миллий урф-одат, қадриятларимизни эъзозлаш масалаларида тарғиботчи, ташвиқотчи ва ташкилотчилик масалаларини қўлларига олишади.

РОЗА УСМОНОХУНОВА:

— Насибахон жуда ўринли таклиф билдирди. Ёшлар ўртасида келиб чиқаётган ҳар қандай жиноятнинг илдизига маҳалладан бошлаб болта уриш мумкин. Маҳаллаларда ташкил этилажак жамоатчилик марказлари ташаббусни қўлга олишса, энг ўткир муаммолардан бирини камайтириш орқали ҳам мумкин қадар жамғарма нуфузини кўтарган бўламиз. Чунки, кўп ҳолларда мени ёшлар ўртасида содир этилаётган жиноятчилик масалалари ўйлантиради.

ҚОБИЛЖОН ТОШБОЛТАЕВ:

—Ҳақиқатан ҳам маҳалла катта таянч бўғини бўлади. Яширишнинг ҳожати йўқ. Хоҳ шаҳар, хоҳ туманда қайси

3

маҳаллага борманг, ўспирин йигитларларга катталарнинг эътибори етарли эмас. Ана шунинг натижасида баъзи ёшлар ўртасида ҳатто наша чекувчилар ҳам бор. Кечки пайтлари алламаҳалгача кўча-куйда бефойда юришлар учрайди. Ачинарлиси, ҳали балоғот ёшига етмаган болакайлар папирос тутатишни ҳам бошлаб олишган. Агар Насибахон кўтарган масалага барча туман, шаҳарларда жиддий қараб, маҳаллаларда жамоатчилик марказларини ташкил этсак, жуда кўп савоб ишларнинг бошида турган бўламиз.

АЮБХОН ЖЎРАБОЕВ,

— Жамғарманинг Наманган вилояти Давлатобод тумани бўлими раиси:

— Ёшларни иш билан таъминлаш фикрига юз фоиз қўшиламан. Шаҳарда ҳам, туманда ҳам ёшларни албатта иш билан таъминлаш масаласини узил-кесил ҳал этиб борсак, жиноят ҳам келиб чиқмайди. Бекорчидан худо безор, деб бежиз айтишмаган-ку!

Биз меҳнат биржаси билан бу борада бирмунча ҳайрли ишларни бошлаб юбордик. Ёшлар ўртасида тадбиркорлик ва чинакам ишбилармонликни шакллантириш масаласига эътиборни қаратаётганлигимиз туфайли жамғарма қошида «Д—Камолот» кичик корхонаси фаолият кўрсатмоқда. Туман ҳокимлиги билан келишилган ҳолда «Жамғарма дастури» ишлаб чиқилмоқда. Албатта буни Республика «Камолот» жамғармаси эътиборига ҳавола этиб, фикрларини оламиз.

Яна туманимизда кўп миллатли ёшлар истиқомат қилганлиги туфайли уларни бир оила фарзандидек яшаши учун аниқ тадбирлар асосида иш юритяпмиз. Бир сўз билан айтганда, Ватан — саждагоҳ каби муқаддас эканлигини ёшларимиз қалбдан ҳис қилишлари йўлида жамоат ташкилотлари билан ҳамкорликда тадбирлар ўтказаяпмиз. Туман ҳокимлиги ҳамда қатор ташкилотларнинг қўллаб-қувватлаётганлиги сабаб 245 минг сўм маблағ ҳисобимизга тушди.

АЗИЗЖОН ИСМОИЛОВ,

«Камолот» жамғармаси Ёзёвон тумани бўлими раиси:

— Кечирасизлар, маблағ масаласида мен ҳам бир оғиз гапирмоқчиман. Қайсидир туман, шаҳар бўлимларига маблағлар ўз вақтида туширилаётгандир. Бироқ ҳаммасида ҳам иш яхши, деб бўлмайди. Аксарият туман бўлимларида ўтказилган таъсис йиғилишларидаги ваъда-ваъдалигича қолаётганини эшитдим. Гўёки, қайсидир таъсисчи ташкилот ёки муассасанинг вазирлиги Ўзбекистон ёшлари «Камолот» жамғармаси ҳисобига таъсисчи сифатида ўтказган маблағларини туман ёхуд шаҳарга ҳам тегишли, деб пайсалга солишмоқда экан. Ажаб эмас, бугунги семинар-кенгашдан сўнг туманларда ҳам маблағ тўла-тўкис ҳал қилинса.

МУҲАММАДЖОН НОРҚЎЗИЕВ,

«Камолот» жамғармаси Марғилон шаҳар бўлими раиси:

— Азизжоннинг гапларида жон бор. Тўғриси, бизга берилаётган катта имконият ва Низомдан келиб чиқадиган бўлсак, қиладиган ишларимиз кўлами кенг. Бироқ, қатор ташкилотлар томонидан бизга ваъда қилинган маълум миқдордаги маблағнинг тушиши яхши эмас. Шунинг учун баъзи бир мўлжаллаган режаларимизни амалга оширишда маблағ масаласи катта тўсиқ бўлиб қоляпти. Масалан, Марғилон шаҳрида ёшларнинг дам олиш марказини ташкил қилиш, миллий рақс ансамбли тузишни режалаштирганмиз. Лекин ҳозирча тушган мавжуд маблағ билан бунинг уддасидан чиқиш қийин кечмоқда. Агарда шу маблағни дабдурустдан ана шу мақсадга сарфлаб қўйсак, эртага бизни яна қўллаб-қувватлайдиган бошқа ташкилот қидириб юрмаслигимиз керак. Шунинг учун биз маблағни ҳаракатга келтириш мақсадида кичик корхона, фирмалар ташкил этишни мўлжаллаяпмиз.

ШУҲРАТ КАРИМОВ,

«Камолот» жамғармаси Асака тумани бўлими раиси:

— Сизлар балким ҳақдирсизлар. Ҳар бир туман ёки шаҳарнинг ўз муҳити, шароити фарқли! Лекин ҳар қандай шароитда ҳам Сиз билан бизнинг фаолларга таянган ҳолда иш юритишимиз жамғарманинг мавқеини кўтаради. Туманда 48 та жамоатчилик маркази ташкил этган бўлсак, улар билан маънавият, қадрият ҳамда иқтисодий ислоҳотлар юзасидан иш олиб боряпмиз. Қишлоқда ишсизликни камайтириш, айниқса, Президентимиз таъкидлаганларидек, кичик ва қўшма корхона, хизмат кўрсатиш шахобчаларини ташкил этишдек муаммоларни бартараф қилиш йўлларини излаяпмиз.

Ҳозирча иккита кичик корхонани ишга тушириш арафасида турибмиз. «Субҳидам» ва «Ойдин» деб номланган кичик корхоналар фаолиятини бошлаб олсак, шубҳасиз ишларимиз анча юришиб кетади. Тасарруфимизга ажратилган 16 гектар ерда деҳқончилик қилиб, дурустроқ даромад олишни кўзлаганмиз. Ишимизнинг бу дебочаларида албатта, туман ҳокимлиги, ҳомийларимизни ҳар лаҳза қўллаб-қувватлаётганлигини ҳис қилиб турибмиз.

Насиба ЖЎРАЕВА:

— Шуҳратжоннинг фикрига қўшиламан. Ҳақиқатан ҳам борига-барака тарзида бўлса ҳам ҳаракатни бўшаштирмаслик керак. Масалан, бизга ҳам ҳозирча 255 минг сўм маблағ тушди. Қўл қовуштириб ўтирмасдан фаолият кўрсатаяпмиз. Белгиланган маблағнинг ҳаммасини тўла тушишини кутиб ўтирмай, 2 та кичик корхона очишга киришдик. Бор маблағни ҳаракатга келтириб турсак, таъсис йиғилишида ваъда қилинган қолган маблағ ҳам ҳисобимизга тушади. Шу боис тушкун кайфиятда бўлишдан кўра, дадилроқ ишга киришган маъқул.

Улуғбек ИСЛОМОВ:

— Менда яна бир таклиф бор эди. Болалар ва ўсмирлар уюшмасининг фаолияти туманларда анча яхши йўлга қўйилган. Бироқ, «Камолот» жамғармаси мамлакатимиз ворисларининг эртанги куни ҳақида қайғуриб яшар экан, болалар уюшмаси Республика Кенгаши фаолиятини ҳам кенгайтириш керак. Бу масалага қанчалик тез эътибор берилса, ҳаммамизнинг ягона мақсад йўлидаги ҳаракатларимизга яхши бўларди.

4

Ботир БОЙБОБОЕВ:

— Яхши таклиф. Юртбошимиз «Ёшлар савоб ишларимизнинг эртанги давомчиларидир» деб бежиз таъкидламадилар. Шунинг учун мактаб ўқувчиларининг ҳар бир муаммоси устида жиддий, кўпчилик бўлиб бош қотириб, уни вақтида ҳал этиб борсак, келажаги Буюк давлатимизнинг муносиб ворислари етишиб чиқади. Шундагина жамғарма Низомидаги мақсад ва вазифаларни рўёбга чиқарган бўламиз.

Нурабо ИСОЖОНОВА:

Қувасой туман бўлими раисининг муовини:

— Тўғриси, бугунги йиғилиш менга кўп нарса берди. Ишлаш принципимизни тубдан такомиллаштиришимиз, давр талаблари асосида фаолият кўрсатишимиз лозимлиги намоён бўлди.

Ҳозирги кунда биз ҳам туманимизда жамғарма фаолиятини яхшилаб йўлга қўйиб олиш устида иш олиб боряпмиз. Ишлаб чиқаришни ривожлантириш, жумладан, кичик цемент заводини ишга туширишни йўлга қўйишга ҳаракат қилмоқдамиз.

Мавлуда ҚУРБОНОВА:

«Камолот» жамғармаси Тошлоқ тумани бўлими раиси:

— Фикримча, ҳар бир ташкилотнинг ютуғи ҳам иқтисодий, ҳам ташкилий, ҳам маданий-маърифий фаолияти бўлсин, ишни қандай қилиб ташкил этилганига боғлиқ. Биз ҳам баҳоли қудрат бу борада меҳнат қилмоқдамиз. Ёшларнинг маданий ҳордиқ чиқариши, маънавий камол топишига қаратилган қатор режаларимиз мавжуд. Ушбу режаларни амалга ошириш учун дастлабки маблағ — капитал зарур. Лекин ҳозирча маблағимизнинг озлиги мақсадларимизни рўёбга чиқариш учун камлик қилади. Шунга қарамай, кимдандир пул сўраб, иш кўришни нотўғри деб биламан. Шу боис, бўлимимиз қошида кичик корхоналар, турли йўналишдаги фирмалар очишни кўзлаб қўйганмиз.

Нўъмон РАҲМОНОВ,

Андижон вилояти Пахтаобод туман бўлими раиси:

— Жамғарманинг фаолият кўрсатиши биз ёшларнинг турли муаммо ва масалаларини ижобий ҳал этиш учун катта имкониятлар яратди. Зотан, Вазирлар Маҳкамаси қарори билан жамғарма даромад солиқларидан озод этилгани ёшларни жамғарма қошида ишлаб чиқаришни ривожлантиришга бўлган иштиёқини янада оширди. Жумладан, ҳокимимизнинг кўмаги билан буғдойдан бўшаган 150 гектар ерга такрорий экишни ўз қўлимизга олдик. Бу албатта бизга иқтисодий фойда олиш билан, туманда ёшлар ўртасида ишсизлик масаласини ижобий ҳал этиш учун имкон яратади. Шуларни ҳисоб-китоб қилиб, пахта далаларидан яна 200 гектар ерни ишлаш учун ўз қарамоғимизга олмоқчимиз.

Насиба ЖЎРАЕВА:

— Ҳозирги кунда бизнинг асосий вазифамиз жамғарманинг ташкилий тизимини такомиллаштириш бўлиб турибди. Шу нуқтаи назардан, ёшлар ўқиб меҳнат қилаётган жамоаларда жамғарманинг жамоатчилик марказларини тузиш борасида иш олиб боряпмиз.

Шунингдек, тадбиркорлар ва ишбилармонлар даврига айланган бугунги замон ҳар кимдан ташаббускорликни талаб этади. Кичик корхоналар очиш, уларнинг ҳисобига ёшларни иш билан банд этиш масаласини ҳал этиш, тушган фойдага эса ёшларни ижтимоий-иқтисодий, маданий, маърифий ва маънавий ҳуқуқларини ҳимоялаш ҳамда ўзларининг ташаббускорлик хусусиятларини намоён этиш учун ёшларга кенг имкониятлар яратиш бугунги куннинг асосий мезонидир.

Муқимжон ҚИРҒИЗБОЕВ:

— Маълум бўлдики, энг асосийси, ёшларимиз ўртасида иш бошланган. Ёшлар учун иш жойлари ташкил қилиш, улар бўш вақтини зое кетказмасликка ҳаракат қилиш, меҳнат жамоаларида турли тадбирлар ўтказиш оммавий тус олмоқда.

Менимча, бизнинг энг асосий эътиборимиз ёшларни фуқаролик жамияти ва ҳуқуқий давлат тўғрисидаги тасаввурларини кенгайтириш, улар маънавий дунёқарашини баркамол бўлишига қаратишимиз зарур. Айниқса, бугунги кунда ҳар биримиз Ватан туйғуси билан яшашимиз керак. Келажагимизнинг буюк бўлиши бизнинг қалбимизда Ватанга муҳаббат ва садоқат туйғусининг нечоғлиқ бўлишига боғлиқ.

Ёшларимизнинг қалби, дунёқараши ва ҳатти-ҳаракати қанчалик мутеликдан озод бўлса, ҳаракатимиз шунчалик ижодий ва сермаҳсул бўлади. Ички дунёмиз ва кўнглимиз Ватан тақдиридан қанчалик бехавотир бўлса, ижтимоий барқарорлигимиз шунчалик сермаҳсул бўлади. Тинчлик, ижтимоий барқарорликкина юртимизнинг фаровон бўлишини таъминлаши ҳеч кимга сир эмас.

Бугунги давра суҳбатидан маълум бўлдики, улуғ ғоя — миллий истиқлолимиз ва Ватан туйғуси ёшларимиз турмуш тарзига тезлик билан кириб бормоқда. Ўз ўрнида, ёшларимиз ҳам «Камолот» жамғармаси тузилишини қониқиш билан кутиб олмоқдалар.

А. ФОЗИЛОВ,
О. ИНОМОВ.

ТАҲРИРИЯТДАН:

Ҳа, «Камолот» шаклланиш даврини бошидан кечирмоқда. Суҳбатдошларимизнинг баҳсларга бой фикр-мулоҳазалари, ёш авлоднинг баркамол вояга етиши юзасидан таклифлари жамғарманинг шаҳар, туман бўлимлари раислари, уларнинг атрофига жипслашган жўшқин йигит-қизлар ислоҳотларимизнинг ҳақиқий давомчилари эканлигидан далолат беради. Ўтиш даврининг ўткир муаммоларини енгишга астойдил бел боғлаган «Камолот»нинг шижоаткор етакчилари минтақавий семинар-кенгаш баҳонасида таъбир жоиз бўлса, «қуролланиб» олдилар. Қалбларида Ватан, миллий ғурур ҳис-туйғуси жўшиб турган ёшлар сардорларининг эса ҳали олдинда қиладиган ишлари кўп. Меҳнат жамоаларида, аҳоли истиқомат жойлари ҳамда туман, вилоятда жамғарманинг ўз ўрнини мустаҳкам эгаллаши учун катта имкониятлар берилди. Энди ҳамма гап уларнинг чинакамига ишлашида қоляпти.

ТОШКЕНТ ШАҲАР ДАВЛАТ СУҒУРТАСИ:

давлат суғуртаси бўйича бадалларни индексация қилиш ниҳоясига етди, уларни аҳолига тўлаш бошланди

Тошкент шаҳар Давлат суғуртаси бошқармасининг бошлиғи Раимжон Умарович УМАРОВ маълум қилади:

Нафақат бизнинг мамлакатимиз, балки бутун дунёда яшовчи кишиларга яхши маълумки, аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш Ўзбекистонда давлат сиёсатининг асосий йўналиши даражасига кўтарилгандир. Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Аҳолининг омонатлардаги ва давлат суғуртаси бўйича пул маблағларини индексация қилиш тўғрисида»ги Фармони фикримизнинг ёрқин исботи бўлди.

Мазкур Фармон туфайли миллионлаб фуқароларнинг жамғарма банкига қўйган пуллари ва тузган узоқ муддатли суғурта шартномалари ўз қадр-қимматини топди. Биринчи июлдан бошлаб фуқароларга индексацияланган пул маблағларини қайтариш бошланди. Бу одамлар кайфиятига муайян даражада таъсир ўтказди. Уларда умид уйғонади ва Давлат суғуртаси органларига бўлган ишонч мустаҳкамланди. Одамлар яна бизга мурожаат қила бошладилар, ҳаётини суғурта қилиш, қўшимча нафақалар, фуқаролик жавобгарлиги ва бошқа турлар бўйича янги суғурта шартномалар сони сезиларли даражада кўпайди.

Юртбошимизнинг 1995 йил 20 декабрдаги Фармони фуқароларимизни ижтимоий ҳимоя қилишга йўналтирилган давлат сиёсатининг амалдаги кўриниши бўлди, десак янглишмаймиз. Пул омонатлари ва суғурта бадалларининг эгаларига қайтарилиши — республика мустақилликка эришганининг бевосита оқибатидир; Ўзбекистонда Президентимиз раҳбарлигида бозор иқтисодиёти талабларига асосланган, фуқароларнинг моддий ва маънавий эҳтиёжларини ҳар томонлама қондиришга қодир бўлган ҳуқуқий демократик давлат қуриш дастури ишлаб чиқилганлиги учун шундай қилиш мумкин бўлди.

Индексация ва узоқ муддатли суғурта бўйича балалларнинг тўлаш тартиби тўғрисидаги Низом аниқ-равшан ифода қилиб берилган Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарори чиқиши биланоқ Давлат суғуртаси органларида иқтисодий ва сиёсий жиҳатдан катта аҳамиятга эга бўлган индексация бўйича тадбирлар дарҳол ҳаётга тадбиқ этила бошланди. Ана шу ҳужжатга асосланиб Тошкент шаҳар давлат суғуртаси ходимлари жойлардаги фаолллар, туман ва шаҳар ҳокимиятлари кўмагида 20 декабрдан 31 мартга қадар узоқ муддатли суғурта турини индексация қилиш бўйича улкан ишларни амалга оширдилар.

Ушбу тадбирни бажариш учун давлат суғуртасининг барча ходимлари сафарбар қилинди. Дам олиш кунлари ва ишдан ташқари вақтларда ҳам суғурта ташкилотларида мунтазам равишда штаблар ишлаб турди, аҳоли ўртасида тушунтириш ишлари олиб борилди, маслаҳатлар берилди. Фуқароларга қулайлик туғдириш мақсадида Давлат суғуртаси барча бўлинмалари 31 мартгача дам олишсиз иш куни ташкил этдилар.

Бу улкан ишлар беш босқичда амалга оширилди. 1 январдан 15 февралгача бўлган биринчи босқичда индексация қилиниши зарур бўлган суғурта шартномаларнинг барча турлари қайта инвентаризациядан ўтказилди. Тошкент шаҳрида эса бундай шартномалар юз минглабдир! Шунингдек, суғурта шартномаларига мувофиқ тўланган ва 1992 йил 1 январгача шахсий счётларда қайд этилган бадаллар бўйича индексация пул миқдори ҳисоб-китоб қилинди.

15 февралдан 31 мартгача бўлган иккинчи босқичда Тошкент шаҳрининг барча суғурта органларида шартномалар бўйича бадаллар индексация қилиниб, индексация тўғрисидаги билдиришномалар суғурта эгаларига топширилди; шу асосда 1 апрелдан 10 апрелгача бўлган учинчи босқичда индексацияга тааллуқли шартномалар реестрлари ишлаб чиқилди, сўнгра улар тегишли комиссия томонидан тасдиқланиб, Халқ банки муассасаларига ўтказилди. Шу тариқа 10 апрелга қадар индексацияга тааллуқли барча шартномалар реестрларини Халқ банки бўлимларига топширишга эришилди.

Тўртинчи босқичда (11 апрелдан 30 июнгача бўлган муддат) Халқ банкига мурожаат этган суғурта эгаларига «Индексация» махсус счетлари очилиб, уларга янги омонат дафтарчаси берилди. Ушбу дафтарча асосида 1 июлдан эътиборан (бешинчи босқич) Халқ банкининг барча муассасаларида суғурта эгаларига индексация қилинган умумий сумманинг 10 фоизи миқдорида тўловлар тўлаш бошланди.

Суғурта эгаларининг қолган пуллари Вазирлар Маҳкамасининг қарорида қайд этилганидек, 2005 йилгача босқичма-босқич тўлаб борилади.

Албатта, киши ўзига боғлиқ бўлмаган қандайдир сабабларга кўра узоқ муддатли хизмат сафарида ёки касал бўлиб қолганлиги боисидан ўз вақтида Давлат суғурта органларига мурожаат қилолмаган ва унинг суғуртаси индексация қилинмай қолиб кетган ҳам бўлиши мумкин. Гарчанд битта-яримта бўлса-да шу масала юзасидан туман инспекцияларимизга мурожаат этишди, албатта ва улар узрли сабаблар кўрсатилган ҳужжатларни тақдим этган ҳолларда бундай баҳсли масалалар ва эътирозларни кўриб чиқиш учун Тошкент шаҳрининг ҳар бир туманида тузилган индексация бўйича комиссиялар қарорига биноан истисно тариқасида уларнинг илтимослари қондирилди.

Пул омонатлари ва узоқ муддатли суғурта бадалларини индексация қилиш бўйича тадбирлар, табиийки, аҳолининг оилавий бюджетига сезиларли кўмак бўлди. Юқорида айтиб ўтганимдек: ҳозирнинг ўзидаёқ одамларда умидворлик ва Давлат суғурта органларига ишонч уйғонди.

Бироқ шуни ҳам тан олишимиз керакки, бу катта ишда Давлат суғурта органлари томонидан бир қанча камчилик-нуқсонлар ҳам содир этилди. Биз вақтида аралашиб, зарур чоралар кўрдик - айрим бошлиқлар ҳатто эгаллаб турган лавозимларидан четлаштирилди. Лекин аксарият ходимларимиз ажойиб ташкилий фаолият учун муносиб тақдирландилар. Кези келганда айниқса Миробод, Ҳамза, Сирғали, Чилонзор туманлари бўлинмаларимиз ишчилари ишидан мамнуният ҳосил қилаганлигини таъкидлашни истардим.

Инвентаризация ўтказилгандан сўнг, масалан, Миробод туманида индексация қилиниши лозим бўлган саккиз мингта шахсий счет борлиги аниқланди. Қисқа вақт ичида бу ерда нафақат дафтарча олиш учун катта миқдорда билдиришлар тоіпширилди, балки, шу билан бирликда ҳар бир суғурта эгаси билан яккама-якка тушунтириш ишлар ҳам олиб боришга тўғри келди. Ахир 1992 йил 1 январга бўлган давр учун қайд этилган 20 мингдан зиёд шахсий счетларгина эмас, балки низомга кўра индексация қилинмайдиган, яъни 1996 йилгача қисман амалда бўлмаган шахсий счетлар ҳам бор эдида.

Диққатга сазовар жойи шундаки, бу ерда ушбу тадбирни тезкорлик билан ўтказиш мақсадида қачонлардир корхоналар ва яшаш жойлари бўйича агент сифатида ишлаган, бугунги кунда нафақахўрлар ҳам жалб этилган. Дарвоқе, мазкур туман ҳудудидаги жамоа аъзолари Давлат суғуртаси мижозлари бўлган айрим корхона ва ташкилотлар раҳбарлари катта ёрдам қилганликларини алоҳида қайд этишни истардим. Уларнинг беғараз кўмаги туфайлигина биз суғурта эгалари рўйҳатини тузишимиз ва шу рўйхат бўйича билдиришларни расмийлаштиришимиз мумкин бўлди. Мисол тариқасида «Ўзэлектроаппарат» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси, «Ташгипротранс» тепловозремонт заводи, авиация техникуми ва бошқаларнинг номини келтиришим мумкин.

Шу ўринда таъкидлашимиз лозимки, қарийб ҳар куни биз ҳукумат ва Тошкент шаҳар ҳокимияти томонидан қатъий назорат ўрнатилганлигини сезиб турдик. Хусусан ҳокимият бизга ҳисоблаш техникаси, транспорт воситаси, ҳужжатларни жойларга тарқатиш ва бошқа кўплаб бирламчи ишларни адо этишда яқиндан ёрдам қилди.

Биз, айни вақтда, суғурта тўловларини аниқлашда қатнашган ва кўплаб масалаларни ечишда кўмаклашган шаҳар корхоналари ва ташкилотлар раҳбарлари ва бош муҳосибларига барча фаоллар ва маҳалла қўмиталарига ўз миннатдорчилигимизни билдирамиз.

Биз суғуртачилардан давлатимиз шаънига кўплаб миннатдорлик сўзларини эшитамиз. Бу бежиз эмас. Ўтказилган ушбу тадбир натижасида Тошкент шаҳрида 26861 нафар суғурта эгасига Давлат суғурта органлари билдириши топширилди. Суғурта эгалари ҳаммаси бўлиб индексация қилинган катта пулга — 58 миллиондан ортиқ сўм соҳиби бўладилар. Бу, ҳақиқатан ҳам давлат томонидан қилинган катта ёрдамдир. Маълумки, Ўзбекистон Ҳамдўстлик давлатлари орасида давлат суғуртаси ва омонатлари бўйича аҳолини қўллаб-қувватлаган биринчи давлатдир.

Биз бундан буён ҳам бу йўналишда тинимсиз ишлайверамиз. Бизнинг бурчимиз, барча суғурта ходимларининг бурчи - суғурта эгаларига хизмат қилишни яхшилашдан иборат. Чунки Давлат суғуртаси бу, юқори фоизлардан иборат бўлган молиявий барқарорлик, шу билан бирга юқори малакали профессионаллар кафолатлаган хизмат кўрсатиш ҳамдир.

ТОШКЕНТДА ДАВЛАТ СУҒУРТАСИ:

суғурта хизматларининг барча турлари

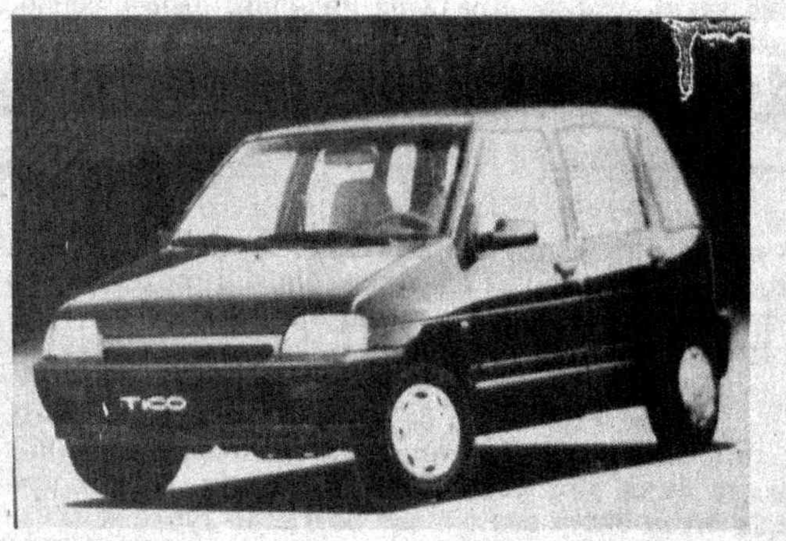

Суғурта қилишни унутмадингизми?..

Ҳаётни суғурта қилиш

Ҳаётингизни кўнгилли равишда суғурта қилишнинг энг оммавий узоқ муддатли турлари қуйидагилардир:

- аралаш ҳаёт суғуртаси
- болалар суғуртаси
- никоҳ суғуртаси

Ҳар бир тур учун суғурта қилишнинг муайян муддати белгиланади. Аралаш ҳаёт суғуртаси бўйича шартнома муддатини суғурта эгасининг ўзи танлайди. «Никоҳ суғуртаси» ва «Болалар суғуртаси» бўйича муддатлар суғурта эгаларининг истаги билан эмас, балки боланинг ёшига қараб танланади.

1994 йил ноябрдан бошлаб аралаш ҳаёт суғуртасининг қисқартирилган муддатли янги тури жорий қилинди. Шартнома 6 ойга ва бир йил муддатга тузилиши мумкин. Шартномалар фуқароларнинг ўзлари билан ҳамда ташкилот маблағи ҳисобидан тузилиши мумкин. 6 ойга тузилган шартнома бўйича суғурта муддати тугагач, суғурта суммаси индексацияга кўра 10 фоиз миқдорида тўланади, шартнома бўйича 1 йилга тузилган суғурта учун 20 фоиз пул олинади.

Қўшимча нафақа суғуртаси

Қўшимча нафақа суғурта эгасига улар пенсия ёшига етганларидан сўнг, суғурта муддати тугаши билан ва шартнома бўйича тўланиши лозим бўлган барча суғурта бадаллари тўланган ҳолларда умрбод тўланади.

Қўшимча нафақа суғурта шартномаси давлат суғурта органлари билан Ўзбекистон Республикасида доимий яшайдиган фуқаролар ўртасида тузилади.

Суғурта эгаси суғурта муддати тугагандан сўнг, суғурта шартномаси ниҳоясига етган вақтга кўра, Ўзбекистон Республикасида белгилаб қўйилган энг кам нафақа ҳажмида қўшимча нафақа олади.

Суғурта бадаллари бир йўла ёки ҳар ойда бир марта нақд пулсиз ҳисоб-китоб йўли билан ёки нақд пул бериш орқали тўланиши мумкин. Шартнома корхона маблағлари ҳисобидан тузилиши ҳам мумкин.

Фуқаролик жавобгарлиги мажбурий суғуртаси

Ўзбекистон Республикасининг «Суғурта тўғрисида»ги Қонуни ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1994 йил 30 декабрдаги 632-сонли қарорига мувофиқ 1995 йил биринчи январидан эътиборан транспорт воситаси ва бошқа ўзиюрар машина ва механизмлар эгаларига фуқаролик жавобгарлиги мажбурий суғуртаси жорий қилинди.

Механик, транспорт воситаси эгаларининг учинчи шахс (жисмоний ёки юридик) соғлигига ёки мол-мулкига етказган зарар учун фуқаролик жавобгарлиги суғурта объекти бўлиб ҳисобланади.

Шартноманинг бу тури бир календар йилида амал қилади.

Давлат суғурта органлари учун суғурта жавобгарлигининг охирги ҳажми қилиб суғурта расмийлаштирилган пайтда Ўзбекистон Республикасида белгилаб қўйилган энг кам ойлик иш ҳақининг 50 баробари миқдорида қабул қилинган. Шу жумладан:

— мол-мулкка келтирилган талофатни қоплаш учун энг кам ойлик иш ҳақининг 20 баробари миқдоригача;
— фуқаро соғлиғига етказилган зарарни қоплаш учун энг кам ойлик иш ҳақининг 30 баробари миқдоригача.

Бизнинг манзил: Тошкент шаҳри, Халқлар Дўстлиги кўчаси, 9-«А» уй. Ҳамза метро бекати

Давлат суғуртаси Тошкент шаҳар бошқармаси
Телефонлар: 77-83-15, 77-83-16.

Мақсуд ҚОРИЕВ

Ҳаётий сабоқлар

ЁКИ ОНАМ СЎЗЛАБ БЕРГАН РИВОЯТЛАР

5

(Давоми. Боши ўтган сонда)

Биз турган уйимиз тоқига қалдирғочлар ин қўйган эди. Ҳар йили баҳор келди дегунча, ўша икки жуфт қалдирғоч ўзи бунёд этган уйига кўчиб келар, уя-бўғини тузатиб, кейин тухум қўйиб бола очарди. Ҳар йил баҳор шу такрор бўлар, вақти-соати етгач уларни учирма қилиб кетарди.

— Ойижон, қалдирғочларнинг ўтган йили учирма қилган болалари қаерда қолиб кетади-а?

— Қушлар болаларини учирма қилгач, кейин бир умр қуришмайдилар, — деди онам негадир бироз куйиниб.

— Нега, нима учун, болалари ўлиб кетадими?

— Йўқ, улар ҳам ўзлари алоҳида оила қурадилар.

— Кейинчи, болалари ҳам ўз фарзандлари билан юз қуришмас бўлиб кетадиларми?

Онам бироз ўйланиб турдилар-да:

— Балки қушлар ўз эл-юртлари олдидаги бурчларини бажарсалар керак. Ҳа, зурриёд қолдирурлар.

— Қизиқ, ўз боласини танимаса? Ҳайронман, — дейман ажабланиб. Кейин онам:

— Осмонга қара, ҳов ана, қанча қалдирғочлар учиб юришибди. Ушалар, ҳа ўшалар бизнинг қалдирғочларимизнинг болалари бўлса ажаб эмас.

Қизиқ бир олам экан бу дунё. Ажиб воқеаларга тўла. Биз табиатдаги кўп воқеалардан беҳабармиз. Қаранг, осмон фалакда тинмай парвоз этаётган бу кичкинагина нозик қушчалар шу қадар жонкуяр, меҳнаткаш, кучқудрат эгаси бўлса! Ҳеч чарчашмайди, шунча қувватни қайдан олишар экан. Уйлайман, онам ҳақ сўзни айтдилар, қалдирғочлар ҳақиқатан ҳам ўз бурчларига содиқ, вафодор қушчалар, нега улар ўзларининг уяларини одамлар уйи яқинига қурадилар, нега!

Онамга қарайман, сўрамоққа оғиз жуфтлайман, албатта саволим жавобсиз қолмас.

Онам дейдилар:

— Бу ҳақда қизиқ ривоят бор. Аллоҳ таолло бутун жонзотларга насиба улашар экан, шунда илондан «сен қайси жониворнинг гўштини хоҳлайсан» деб сўрабди. Шунда илон қовоқарига илтимос қилиб: «бориб жонзотларни чақиб кўрчи, қайси бирининг гўшти ширин экан», дебди.

Қовоқари бориб биринчи марта одамни чақибди. Тотиб кўрса гўшти ширин экан, шунда тотли гўшт топдим деб ҳовлиққанча келаётганда йўлда қалдирғоч учраб қолибди.

— Йўл бўлсин аривой, қаёққа ҳовлиқиб кетаяпсан, — деб сўрабди.

Шунда қовоқари: «Илоннинг топшириғини бажариб келяпман. Билсам, одам гўшти ҳаммасидан ширин экан», дебди.

— Қани, бу хушхабаринг учун тилингдан бир ўпай, — дебди қалдирғоч.

Қовоқари тилини чиқарган экан, қалдирғоч унинг тилини чўқиб олибди. Қовоқари илоннинг олдига бориб, ҳадеб ғўнғиллай берибди. Шунда: «бу нима деяпти ўзи» деб экан, орқасидан етиб борган қалдирғоч: «Қурбақа

6

гўшти ширин» деяпти дебди. Шу-шу илон қалдирғочга душман бўлиб қолган экан. Қалдирғочлар бўлса инсондан паноҳ излаб инларини хонадонларга, одамларга яқин жойга қурар эканлар».

— Қойилей, дейман, роса қизиқ ривоят экан. Сизга ким айтиб берган? Кимдан эшитгансиз бу ҳикоятни, ойижон, — дейман.

— Ойимдан, — дейдилар онам.

— Ойингизчи?

— Улар ҳам ўз оналаридан.

Шундан бери мен ҳам қалдирғочларни севаман. Баҳор, ёз ойларида диёримиз осмонига қараб гала-гала бўлиб эртаю — кеч учиб юрган жафокаш қушчаларга қараб, меҳрим товланиб кетади, кейин ўзимга-ўзим савол бераман: Совуқ кунлар бошланиб қолгандан кейин қалдирғочлар қаерга учиб кетадилар, бошқа ўлкалар, диёрларга бориб ҳам бола очишадими, онам айтганидек авлод етиштиришадими?

Ҳа, онам бўлганларида бу ҳақда яна бир ривоят тўқиб берган бўлур эдилар. Яна онамнинг меҳрли, нуроний чеҳралари кўз ўнгимда намоён бўлади.

Онам балх тутни яхши кўрар эдилар, мен ҳам. Боғимизда ҳамма мева бор эдику, балх тути йўқ эди. Негадир отам ҳафсала қилиб экмаган эканлар. Мен кўпинча кўчанинг нариги бетидаги маҳаллада турадиган отин аммамникига баъзан ўзим, баъзан онам билан бирга бориб, балх тут еб келардим.

Бир куни эрта баҳор кезлари онам айни кўчат ўтказадиган пайтда отамга бирор жойдан балх тут кўчати топиб келишни илтимос этдилар. Отам мени тўппа-тўғри Чорсудаги кўчат бозорига етакладилар. Топдик, бир мўйловдор киши икки туп балх тут олиб келган экан, анча қимматга бўлса ҳам отам онам амрини бажо келтириб, кўзларини чирт юмиб иккала тупини ҳам сотиб олдилар. Ўшанда онам тут кўчатини кўриб қувониб кетганларини кўрсангиз эди. Мен ҳам. Чунки тутни ҳаммадан кўра мен яхши кўрардим-да! Боғнинг бир чеккасидан бўш жой топиб, отам билан бирлашиб тутни экдик. Шундан кейин уч-тўрт йил ўтди, афсус, минг афсуски мўйловдор амаки балх тут деб сотган кўчат қўноқ тут бўлиб чиқди.

Болалигимда, ҳар бир нарсага қизиқиб, завқ билан тинглайдиган чоғларимда онам сўзлаб берган ҳикоятлар ёш, чанқоқ юракларга абадул-абад сингиб кетган, қалбимда меҳр-шафқат, эзгулик ҳиссиётлари уйғотган бўлса ажаб эмас.

Кейинчалик, юқорида айтиб ўтганимдек онамнинг юрагим тўрида сақлаб юрган ана шу ўгитлари ҳақида битикларимда, ёзган бадиий китобларимда, ахлоқ-одоб мавзусидаги ё бўлмаса бобокалонларимиз удумлари ҳақида ёзган турли мавзудаги мақолаларимда фойдаланганман.

Онам ҳикоя қиладилар:

«Бир бадавлат, ўзига тўқ жаҳонгашта савдогар Аллоҳ Таоло ҳузурига бориб:

— Эй оламни яратган яккаю-ягона Эгам, сенинг ме-

7

ҳр-шафқатинг, менга қилган беқиёс ҳамиятларинг учун бир умрга сенга ибодат айлайман. Энди даргоҳингга бир илтижо билан келдим, — дебди.

Шунда Аллоҳ дебди:

— Не истагинг бор, сўзла!

— Эй меҳр-шафқатли, барчани кечиргувчи худойим. Илтимосим шулким, менинг қутлуғ хонадонимга бир дақиқа бўлса ҳам меҳмон бўлиб борсанг, бошим кўкларга етган бўлур эди, — деб бош эгиб турибди.

Худо рози бўлибди. Ташриф куни ҳам белгиланибди.

Савдогар ўзида йўқ хурсанд эмиш. Хуллас, ўша куниёқ тайёргарликка тушиб кетибди. Йўқ ердаги нарсаларни топиб ширин-шакар мевалар, турли нозу-неъматлар билан дастурхон тузабди, энг яхши пазанда ошпазларни олиб келиб ҳеч ерда йўқ таомлар пиширтирибди. Белгиланган кунни интиқиб кутибди, икки кўзи эшикда эмиш. Намозшом бўлиб тайин этилган вақт ҳам етибди, шунда бирдан эшик тақиллаб қолибди. Ҳовлиққанча чиқиб эшикни очса, бир чувринди гадо «Ҳайр қилинг», деб эшик ёнида садақа сўраб турган эмиш.

Савдогарнинг жаҳли чиқиб кетибди. «Бемаҳал нима қилиб юрибсан, исқирт, тезроқ эшигим ёнидан жўна. Шу топда уйимга бир азиз меҳмон келадиган», деб гадони қувиб солибди.

Кейин хотиржам меҳмонни кута бошлабди. Вақт ўтаберибди. Қараса тун ярим кечадан оғиб қолибди. Сабрсизлик билан кутилган меҳмон келмабди.

Эртаси куни савдогар яна Аллоҳ ҳузурига бориб: Эй, марҳаматли, меҳр-шафқатли Эгам, кеча роса кутдим. Келмадинг, нечунким мендан марҳаматингни аядинг, ё бирор гуноҳим борми? — деб илтижо айлабди.

Шунда Аллоҳ дебди:

— Эй менинг ғафлат босган бандам. Уйингни сўроқлаб борган эдим, танимадинг, — дебди».

Аввалига тушунмадим. Онамни саволларга кўмиб ташладим. Кейин сўраб-сўраб ривоятнинг мағзига етиб олдим.

Дунёда шоҳми, гадоми — барчаси Аллоҳ олдида баробардир. Шундай одамлар бор, бойиб, мол-дунёси кўпайиб босар-тусарини билмай қолади. Бойлик уларнинг кўзларига — кибр пардасини тортиб қўяди. Буни ўзлари ҳам билмай қоладилар.

Шу ўринда онам айтиб берган яна бир ҳикоятни эътиборингизга ҳавола этаман, азиз дўстлар, мана эшитинг.

«Бир одам Байтул Муқаддасга бориб ҳаж қилиб келибди. Кейин яқин-йироқларини чақириб Аллоҳ йўлига қўй сўйиб худойи айлабди.

Худойига деб маҳалла-куйдаги казо-казолар, жуда кўп савдо аҳллари келишибди.

Уй эгаси бўлса ўзининг яқин қариндошлари, дўстлари билан меҳмонларни эшик олдида туриб, қўл-қовуштириб, минг тавозелар билан кутиб олаётган эмиш.

Шу вақт худойи бўлаётган хонадонга қўлтиқ таёққа таянган бир ғариб бечора одам келабошлабди. Уй эгаси

8

дўстига: «Бор, анави одам бу ерда нима қилиб ивирсиб юрибди, жўнатиб юбор» дебди. Ўртоғи бориб ҳалиги ногиронга «ҳозирча бирор ерга бориб туринг, одамлар кетгач келарсиз», дебди.

Шунда ногирон:

— Мен бу ерда худойи бўлаяпти, деб эшитган эдим, — дебди». Пайғамбаримиз Ҳадисларида: «Жаннатнинг калити — мискин фақирларни севинтир», дейилган. Бир ғариб бечоранинг кўнглини кўтармоқ, минг бор Ҳаж қилмоқдан афзалдир.

Онам сўзлаб берган бу ҳикоятлар ҳозирга қадар мени ўйлантиради, ўша вақтда ул мўътабар инсон шу воқеаларни олдиндан кўра билган эканлар, деган ҳиссиёт мени ҳеч қачон тарк этмайди.

Онамнинг ҳаёти билан боғлиқ воқеалар ҳамон мени ҳайратга солади. Ғоят содда, жафокаш, босиқ, ақлли аёл эдилар, менинг азиз онаизорим.

Ўша вақтда болалар ўртасида қулоққа тутиб эшитадиган радио расм бўлган эди. Мен ҳам қўшним Жўра билан уйимизга қулоқ радио қуриб олган эдик. Қизиқ, кичик шиша ичидаги битта митти ялтироқ тошга кичик симни тегизиб ҳаво тўлқинларидан радио эшиттиришларини топиб олардик. Ойим ҳам гоҳо-гоҳо ҳовлидаги олча тагига қўйилган тахта каравотнинг бир чеккасига осиб қўйилган қулоқ радиони олиб эшитиб ўтирар эдилар. Мен бўлсам Онамнинг радиога қизиқишларини кўриб хурсанд бўлардим.

Ёз ойлари эди. Бир куни томга чиқиб Жўра билан бирга антеннани қайтадан яхшилаб тортаётиб ҳовлига тушсам, ойим тахта кароватда қулоқларига радио тутиб ўтирибдилар-у, олчанинг шоҳига думи билан ўралиб олган бир илон ойимларнинг бошларида қимир этмай қотганча турибди. Афтидан ойим радиодан музика эшитиб ўтирган жойларида чарчаб ухлаб қолган эдилар.

Жўрага қарадим «жим» деди «Тағин ойинг уйғониб кетмасин, агар қимирласалар илон чақиб олади», — дедию, ўзи оёқ учида юриб ошхонадан ўқловни кўтариб чиқди. Кейин ишком томондан ўтиб, секин-аста тахта кароват ёнига яқин келди-да, ўқлов билан бир уриб илонни пастга тушириб юборди. Илон ерга «шап» этиб тушди-ю, кулча бўлиб олди.

Ойим уйғониб кетдилар.

— Нима қилиб ўқлов кўтариб турибсан, — ҳайратланиб сўрадилар. Биз ерда кулча бўлиб ётган чипор илонни кўрсатиб бўлган воқеани сўзлаб бердик. Жўра илонни ўлдирмоқчи эди, ойим бунга йўл қўймадилар.

— Унга тенгманглар, бу ҳам Худонинг бир махлуқи, озор бериш гуноҳдир.

— Сизни чақиб олса нима бўларди, — деди Жўра қизишиб.

— Илон бошимда турган экан, бу бахт аломатидир. Ахир илон ҳамманинг бошида ҳам турабермайди, давлат Худо ярлақаганнинг бошига қўнади, — дедилар.

Илонни ўлдирмай олиб чиқиб кўчага ташлаб келдим. Ҳамон ўша воқеа ёдимда турибди, нега онам бошларида осилиб турган ўша чипор илонни ўлдиришга йўл қўймадилар экан деб.

Танишинг: Салоҳиддин Азизбоев. «Кел энди», «Топилмайди», «Озор айлама», «Ширин-ширин» каби ўнлаб завқли қўшиқлар ижрочиси. Тошкент давлат консерваториясида ўқитувчилик қилади. Ўзбек халқ қўшиқларини янги босқичларга олиб чиқади, ривожлантиради, деб умид қилса бўладиган истеъдодли, изланувчан хонанда.

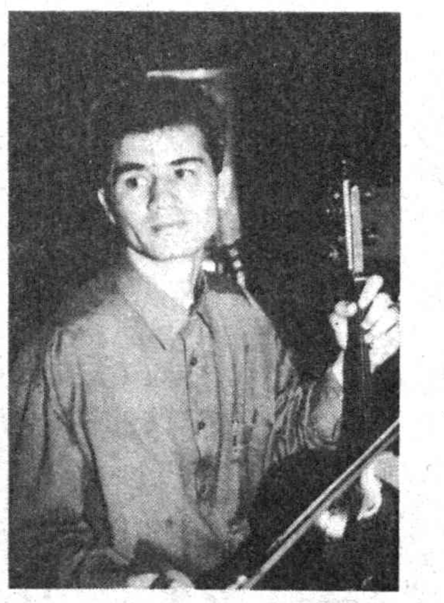

СОҒИНИБ ЯШАЙМАН СЕНИ, ЁЛҒИЗИМ...

Хушовоз хонанда Салоҳиддин АЗИЗБОЕВни тинглаб...

Ҳаёт экан-да. Бир кун шодсан — шоҳсан. Бир кун эса ҳамроҳинг қайғу-алам бўлади.

Бугун шодликларга тўла куним экан менинг. Менга бир дилкаш суҳбатдош керак. У билан бахту қувончларимни ўртоқлашмоқчиман. Дунё кўзимга турфа рангда товланади. Оддий нарсадан ҳам мен — улуғ бир қувонч — гўзаллик ахтараман. Мана бу ғунчага боқаман. Эндигина бош кўтараётган қуёшдан баҳра олиб, ундан-да олдинроқ юз очмоққа шошилади. Тонгги шабнам майсалар юзида биллурдек товланади. Бу манзара — бирам майин, бирам марғубки, кўпроқ термулсангиз ҳатто ўзингиздан ҳам қизғонасиз. Дунё фақатгина бахту қувончдан, гўзалликдан яралгандек. Япроқлар бағридаги нозик шабада ҳам ҳар бир баргга изҳори дил айтаётгандек. Энди менга бир суҳбатдош керак, дилкаш суҳбатдош...

Ҳаёт экан-да бу. Баъзан қайғу алам, дилхираликлар, сен уларни асло истамасанг-да, сени излаб, топиб келади. Шундай кунларда бир суҳбатдош керак одамга, дилкаш суҳбатдош... Дардларингни унга айтсанг.

Бугун эса менга қўшиқ ана шундай суҳбатдош бўлди. Яхши суҳбатдош эди бу қўшиқ. Мен уни тингладим такрор ва такрор. Қўшиқ мени ўз дунёсига олиб кетди. Йўқ, йўқ, қўшиқ эмас, мени хонанданинг ўтли-ширали овози, нолакор куйлар мени аллақачоноқ олиб кетган эди ўз дунёсига. Мен шу қўшиқ ичра яшадим. Шундай бир мўлъжизакор олам эдики бу...

Малагим, сенинг хаёлинг-ла яшадим. Ўтли муҳаббатинг билан яшадим. Қанча-қанча тонглар отди ҳаёлинг билан, қанча-қанча кунлар ботди ҳаёлинг билан.

Наҳот, мен адашдим? Хато қилдимми?.. Юрак фақат сени соғинар. Йил, ой у ёқда турсин, сенсиз ҳатто лаҳза яшаш ҳам мен учун азоб! Ташлаб кетма мени фироққа. Ҳижрон ўтида мени ёқма. Кўнглим фақат сен томон талпинар. Кўзлар хайрлашар, сўзлар хайрлашар, лекин юрак-чи, юрак?!

«Ким адашмас, ким адашмас.
Лекин кўнгил хайрлашмас...»

Сенга озор бердим, севгилим, сени хафа қилдим. Буни сен сўзламадинг менга. Буни ғамғуссага ботган кўзларингдан билиб олдим. Кўзларингга тикилиб, сендан узр сўрамоқчи, гуноҳимни кечир деб айтмоқчи эдим, лекин сенинг бу маъсумона, оҳумонанд кўзларингни кўриб, кўзларингда меҳр-муҳаббатнинг учқунларини кўриб, ҳамма гапим буткул ёдимдан чиқди. Кўзларингда кўрдим мурувватга тўла ёғду, соғинч. Ягонам, севгилимсан, танҳогинам, ой юзлигинам!..

«Юрагимга ишқ ўтин жойлаган.
Анинг маҳлиёна қарашидир.»

Мендан ширин сўзингни, васлингни дариғ тутма, ёлғизим. Ҳар бир ўтли-ўтли, нозли-нозли қарашларинг, учун бутун дунё шодликларини, олам гўзалликларини бўйнингга дуру гавҳардек осай, жонгинам. Бу маржон доналари менинг ишқимдак сенга ҳар он куйлаб турсин, севгилим. Дунёдаги энг гўзал, ажабтовур гулларни оёқларинг остига поёндоз айлай. Висолингга мунтазирман, жанона.

Орзу-ниятларим бисёр. Орзуланган бахт чўққиси сари кетайлик. Сени ва мени олий бир муқаддас туйғу етаклайди. Бахт чўққисини биргаликда забт этайлик, кел энди! Ҳижрон булутлари бари орқада қолсин, висол гаштин сурайлик икков...

«Йўқлаб турсанг ҳардам, менинг жононим,
Қолмас эди дилимда ҳеч армоним...
кел энди!»
Кел энди...

ГУЛЁРА.

Мириқиб дам олишди

Шаҳримизнинг энг хушманзара дам олиш масканларидан бири «Мирзо Улуғбек» боғида ўтказилган «Ёшлар сайли» ўзининг фусункорлиги билан томошабинлар қалбида чуқур из қолдирди.

Сайлда «Тошкент», «Хўжа» гуруҳларининг чиқишлари ёшларни завқлантирган бўлса, Обид Асомовнинг қизиқарли латифалари эса боғни қаҳ-қаҳага тўлдирди.

Республика Ёшлари «Камолот» жамғармаси томонидан ўтказилган ушбу сайлда 60 мингдан ошиқ йигит-қизлар мириқиб дам олдилар.

Чарос ҒИЁСОВА.

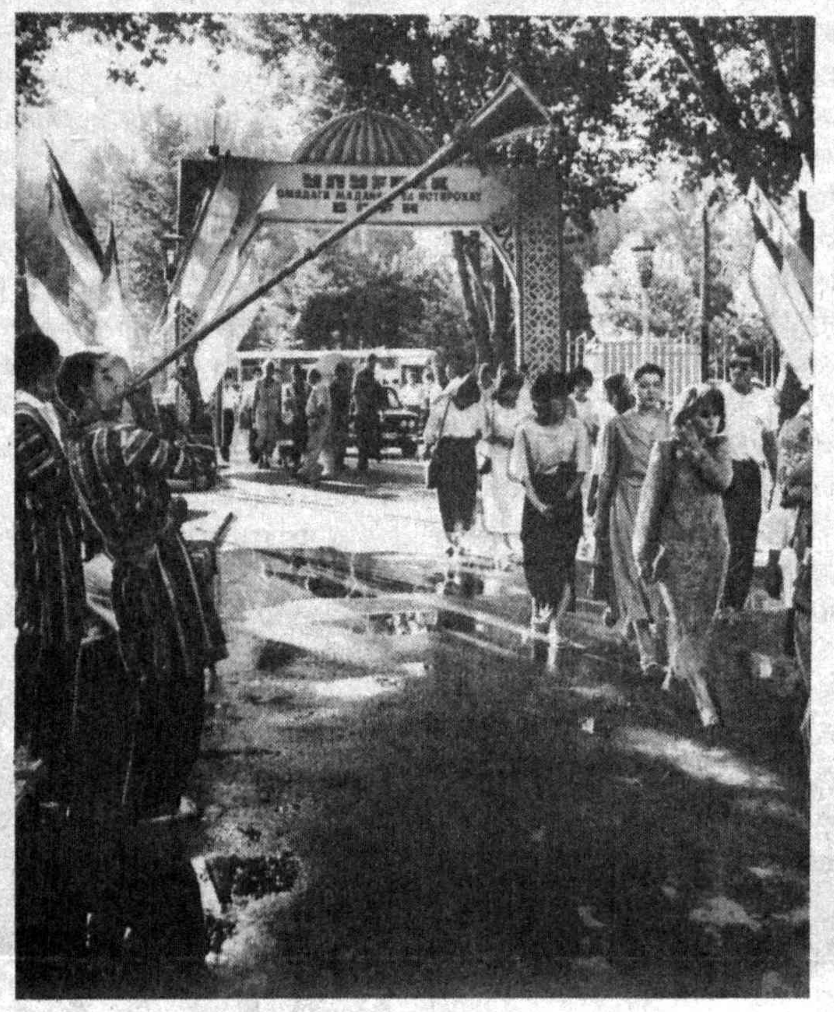

Атланта садоси

КЛИНТОННИ УХЛАТМАГАН ТУН

Бу йил ёз Атлантага ҳар қачонгидан иссиқ келди. Жазираманинг ҳарорати баъзан 40-45 даражани кўрсатмоқда. Олимпия майдонларидаги юксак натижалардан шаҳар ҳарорати ундан ҳам баланд. Хуллас...

Куни кеча қирғоқ волейболчилари билан сув полоси вакиллари ўз мусобақаларини якунладилар. Испанияликлар хорватиялик ҳамкасбларини мағлубиятта учратиб, олтин медаль совриндори бўлишди. Қирғоқ волейболида ҳам якуновчи учрашувлар бўлиб ўтди. Аёллар баҳсида Бразилия «тропиканкалари»га ҳеч ким бас келмаган бўлса, эркаклар баҳсида америқоликлар жуфтлиги олтин медалларни ўз юртларида қолдиришга эришдилар.

Ниҳоят велосипедчилар ҳам мусобақаларни бошлаб юбордилар. Ҳафта бошида трекчилар мусобақасида омад францияликларга кулиб боқди. Биз эса шоссе бўйлаб велопойгаларни интизорлик билан кутамиз. Сабаби, жаҳоннинг кучли велопойгачиларидан ҳисобланган ҳамюртимиз Жамолиддин Абдужабборов ушбу пойгаларда юртимиз шарафини ҳимоя қилади.

Яна...

Яна боксчиларимиз Дилшод Ёрбеков, Наримон Отаев, Карим Тўлагановларнинг чоракфиналдаги учрашувларида албатта ғалаба қозонишларига ишонамиз.

Яна...

Яна эркин курашчиларимиз ҳали татамига, аниқроғи кураш гиламига чиқишгани йўқ. Уларнинг ғалабасини ҳам барча ҳамюртларимиз интиқ бўлиб кутмоқдалар.

Яна...

Утган ҳафта якунида Атлантадаги Олимпия уйинлари олдидан очилган Олимпиада 100 йиллиги боғида кучли портлаш рўй берди. Бунинг оқибатида икки киши ҳалок бўлди, бир юз ўн киши яраланди. Буни эшиттан Клинтон ФБР вакилларидан зудлик билан террорчиликка қарши кураш олиб боришларини талаб этди.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ЁШЛАРИНИНГ «КАМОЛОТ» ЖАМҒАРМАСИ

Сизнинг мамлакатимиз халқ хўжалигининг турли соҳаларига кичик саноат-технологик линияларини, цехлар ва корхоналарни жорий этиш; қишлоқ жойларга кичик саноатни олиб кириш ва хизмат кўрсатиш соҳаларини ташкил қилиш; аҳолини иш билан таъминлашга қаратилган Ишланма ва Таклифларингизни амалга оширишингиз учун ҳамкорликнинг энг яхши шароитларини яратиб беради.

Ишланма ва Таклифларни танлов асосида кўриб чиқиш учун аризалар 1996 йилнинг 1 августига қадар барча жисмоний ва юридик шахслардан, шунингдек, чет эл фуқароларидан, ташкилотлар ва ассоциациялардан қабул қилинади.

Манзилимиз: Тошкент шаҳар, Навоий кўчаси, 11, Ўзбекистон Ёшларининг «Камолот» жамғармаси. Телефонлар: 41-00-72, 41-74-12, 41-03-83 Факс: 41-08-09.

Танлов иштирокчилари ўзларини қизиқтирган ахборот ва маълумотларни ҳафтанинг душанба куни соат 14.00 дан 18.00 гача Ўзбекистон Ёшларининг «Камолот» жамғармаси кичик залидан олишлари мумкин.

РЕСПУБЛИКА, ВИЛОЯТ, ТУМАН ГАЗЕТАЛАРИ ТАҲРИРИЯТЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

Ўзбекистон матбуотини қўллаб-қувватловчи жамғарма бошқаруви республика, вилоят, туман ҳамда кўп нусхали газеталар учун

ГАЗЕТА ҚОҒОЗИ сотади.

ҚОҒОЗНИНГ НАРХИ: БИР ТОННАСИ 60 МИНГ СЎМ.

ЙИЛНИНГ Ш-IV ЧОРАГИДА КЕЛТИРИЛАДИГАН НАВБАТДАГИ ТУРКУМ УЧУН ЖАМҒАРМА БИЛАН ШАРТНОМА ТУЗГАН ТАШКИЛОТЛАР ИМТИЁЗЛИ НАРХЛАРДА ҚОҒОЗ ОЛИШ ҲУҚУҚИГА ЭГА БЎЛАДИЛАР.

МАНЗИЛИМИЗ: Тошкент, Навоий кўчаси 3-уй
ТЕЛ: 44-37-86, 44-37-87.

ЎЗБЕКИСТОН МАТБУОТИНИ ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛОВЧИ ЖАМҒАРМА БОШҚАРУВИ

Муассис:
ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАРИНИНГ «КАМОЛОТ» ЖАМҒАРМАСИ
Ҳомий:
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ «МАТБУОТ ТАРҚАТИШ УЮШМАСИ» АССОЦИАЦИЯСИ

Бош муҳаррир
Абдуқодир НИЁЗОВ

ТАҲРИРИЯТ:
Қабулхона — 36-56-58; хатлар бўлими — 36-54-65; тижорат бўлими — 33-79-69, 36-58-48; ижодкор ёшлар 36-57-52; котибият — 36-55-96.

МАНЗИЛИМИЗ: 700083 Тошкент Матбуотчилар кўчаси, 32-уй
Нашр кўрсаткичи 64607

Муаллифлар фикри таҳририят нуқтаи назаридан фарқланиши мумкин.

Реклама ва эълонлар учун тел.: 33-95-97, 33-79-69

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00012
«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси
Буюртма Г. — 0370
Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41
Ҳажми — 2 табоқ. Тираж — 8793.
Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди.
Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А-2
Босишга топшириш вақти — 21.00
1 2 3 4 5 6